

A konferencia szervezői: / Organizers:

ÓBUDAI EGYETEM / ÓBUDA UNIVERSITY

TREFORT ÁGOSTON MÉRNÖKPEDAGÓGIAI KÖZPONT

www.tmpk.uni-obuda.hu

PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM / PARTIUM CHRISTIAN UNIVERSITY

BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI ÉS MŰVÉSZETI KAR, NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYI TANSZÉK

<http://mnyt.partium.ro/hu>

SELYE JÁNOS EGYETEM / JÁNOS SELYE UNIVERSITY

TANÁRKÉPZŐ KAR

<http://pf.ujs.sk/hu>

A konferencia honlapja: / Webpage of the conference

<http://www.k-mok.tmpk.uni-obuda.hu/>

A konferencia támogatói:

„Az Óbudai Egyetem komplex intézményi fejlesztései a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt

Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete / Hungarian Educational Research Association

Szervezőbizottság / Program Committee

Dr. habil. Horváth Kinga (társelnök)
Dr. Maior Enikő (társelnök)
Prof. Dr. Tóth Péter (társelnök)
Dr. Bökös Borbála
Dr. Nagy Melinda
Dr. Pásztor Rita
Duchon Jenő
Hölvényi Orsolya
Kádár Katalin

Helyszín / Venue

Partiumi Keresztény Egyetem / Partium Christian University

Nagyvárad, Primariei utca 27., A1. terem / 27 Primarieri str., Oradea; Room No. A1

Időpont / Date

2018. június 22-23. / 22-23 June, 2018

A konferencia hivatalos nyelve / Official languages during the conference

magyar, angol / Hungarian, English

A programfüzetben *-gal megjelölt előadások az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekthez kapcsolódnak.

Program

2018. június 21. (csütörtök)

10:00-16:00 Projektnap – Az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt résztvevőinek közreműködésével

2018. június 22. (péntek) / 22 June 2018 (Friday)

8:30-9:00 Regisztráció / Registration
9:00-9:30 Megnyitó, köszöntő / Opening ceremony
9:30-10:00 Plenáris előadás / Plenary lecture in Hungarian
10:00-11:30 Section 1, II. szekció, III. szekció
11:45-13:15 Section 4, V. szekció, VI. szekció
13:15-14:15 Ebéd / Lunch
14:15-16:00 Section 7, VIII. szekció, IX. szekció
16:15-17:45 Section 10, XI. szekció, XII. szekció

2018. június 23. (szombat)

9:00-10:30 XIII. szekció
10:45-12.15 XIV. szekció, XV. szekció
12:30-13:00 A konferencia zárása
13:15-14:15 Ebéd

Részletes program

Megnyitó, köszöntők

Időpont: 2018. június 22. 9:00-9:15

Helyszín: Nagyvárad, Primariei utca 27, A1. terem

9:00 Köszöntő – Dr. Pálfi József, rektor (PKE)
9:10 Köszöntő – Dr. Maior Enikő (PKE)
9:15 Köszöntő – Dr. habil. Horváth Kinga (SJE TTK)
9:20 Köszöntő – Kártyás Gyula, főigazgató (ÓE)
9:25 Köszöntő – Prof. Dr. Tóth Péter, főigazgató (ÓE TMPK)

Plenáris előadás / Plenary lecture in Hungarian

9:30 Magyarai Sára (PKE): A romániai MID-oktatás a nagyváradai műhely tükrében

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK / PRESENTATIONS OF SECTIONS

SECTION 1

Effective Teaching and Learning

Date & Time: 22 June, 2018 10:00-11:20

Venue: Oradea, Partium Christian University, Room No. A1.

Chair: **Enikő Maior**

Presentations:

Popescu Dan Horatiu

Partium Christian University, Oradea, Romania

The Target Language as Mediator

Enikő Maior

Partium Christian University, Oradea, Romania

Team Based Learning

Borbála Bökös

Partium Christian University, Oradea, Romania

CAT Tools in Teaching Translation

Emese Beáta Berei

Emanuel University, Oradea, Romania

The Academic Benefits of Students' Extracurricular Engagements

Hajnalka Izsák

Partium Christian University, Oradea, Romania

Special Education Programmes in Romanian Penitenciaries

Julianna Borbély

Partium Christian University, Oradea, Romania

Developing Writing Skills in Class: A Curse or Blessing

II. SZEKCIÓ

Kompetenciafejlesztés

Időpont: Időpont: 2018. június 22. 10:00-11:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, Fonetika terem

Elnök: **Námesztovszki Zsolt**

Előadások:

Lepes Josip, Námesztovszki Zsolt, Grabovac Beáta, Hegedűs Katalin, Kovács Cintia, Pintér Krekity Valéria, Major Lenke

Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia

Az óvoda-iskola átmenet kihívásai*

Veresné Valentinyi Klára

Szent István Egyetem, Gödöllő, Magyarország

Coaching, a "mindenható" módszer

Debrenti Edith

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

Egy matematikai probléma tanulságai

Daruka Magdolna

Budapesti Corvinus Egyetem, Tanárképző és Digitális Tanulási Központ, Budapest, Magyarország

Kompetenciafejlesztés a felsőoktatásban a szocioökonómiai változások tükrében

Csillik Olga

Budapesti Corvinus Egyetem, Tanárképző és Digitális Tanulási Központ, Budapest, Magyarország

Fókuszban a kompetenciafejlesztés - avagy a hard és soft skill integrált fejlesztése egy konkrét kurzus esetében

Bajkó Norbert, Törőné Dunay Anna

Szent István Egyetem, Gödöllő, Magyarország

Adatkezelésen innen a kompetencián túl!

III. SZEKCIÓ

Tantárgy-pedagógia

Időpont: 2018. június 22. 10:00-11:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, E14. terem

Elnök: **Pletl Rita**

Előadások:

Pletl Rita

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Műszaki és Humán-tudományok Kar, Románia

Ismeretszerzés és alkotás képessége a problémamegoldásban

Lőrincz Gábor

Partiumi Keresztény Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia

A magyar nyelv szókészletének rétegződésével kapcsolatos tananyagrészek megjelenése különböző tankönyvvariánsokban

Harangus Katalin

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Románia

Számítógépes gondolkodás vizsgálata logikai feladatokkal

Pólin Irén, Soós Emese

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, Ukrajna

Gyógynövényismeret oktatása a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola biológia szakos hallgatóinak egészségfejlesztési programjában*

Baka L. Patrik

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia

A talio-elv uralta Héterdő

Jaskóné Gácsi Mária

Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Miskolc, Magyarország

A játék fontossága az óvodáskorú gyermek sajátos tevékenységében

SECTION 4

Higher Education Pedagogy

Date & Time: 22 June, 2018 11:45-13:15

Venue: Oradea, Partium Christian University, Room No. A1.

Chair: **Janka Poráčová**

Presentations:

¹Janka Poráčová, ²Melinda Nagy, ¹Mydlárová Blaščáková, M., ³Zahatňanská, M., ¹Sedlák, V., ¹Konečná, M., ¹Gogaľová, Z.

¹University of Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Biology, Slovakia; ²J. Selye University, Faculty of Education, Komarno, Slovakia; ³University of Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Pedagogy, Slovakia
Innovation of Methods and Forms of Teaching the Subject of Biochemistry

Timea Krisztina Ardelean

Partium Christian University, Oradea, Romania

Generation Z and the Digital Foreign Language Learning

Zoltán Zakota, Katalin Pallay

Partium Christian University, Oradea, Romania; Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Berehove, Ukraine

The Process of Applying the Bologna Process in Post-soviet Ukraine

Ildikó Csapó, Imola Papp Csehné

Szent Istvan University, Gödöllő, Hungary

Examination of the Effects on Career Choices in Hungary

Zsófia Kocsis

Center for Higher Education Research and Development, Hungary

Student Employment as a Possible Factor of Drop-out

V. SZEKCIÓ

Interkulturális oktatás, kisebbségpedagógia

Időpont: 2018. június 22. 11:45-13:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, Fonetika terem

Elnök: **Nagy Melinda**

Előadások:

Simon Szabolcs

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia

Iskolaválasztást befolyásoló tényezők három csallóközi településen – Bakán, Felbáron és Bősön*

Plonicky Tamás

Selye János Egyetemen, Komárom, Szlovákia

A szlovákiai magyar általános iskolások olvasási szokásai

Horváth Zsófia-Irén, Szentés Erzsébet

Sapientia EMTE Tanárképző Intézet, Románia

A családi környezet jellemzői és a tanulási tényezők közötti összefüggések vizsgálata romániai magyar középiskolás tanulók körében

Gál Anikó

Szegedi Tudományegyetem, JGYPK Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék, Szeged, Magyarország

A tanítási tartalom változásai az értelmileg akadályozott tanulók intézeteiben a XX. század közepéig

Kapás Mónika

Pécsi Tudományegyetem, BTK Neveléstudományi Doktori iskola, Pécs, Magyarország

A vajdasági általános iskolákban dolgozó pedagógusok meglátásai és egyben kihívásai a roma/cigány tanulók kisebbségi oktatását illetően

Domján M. Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem, Komárom, Szlovákia; Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia

A FIT-Choice skála validálása a romániai magyar kisebbségi viszonyok között

Karácsony-Molnár Erika

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, Magyarország

Néphagyomány az oktatásban

VI. SZEKCIÓ

Oktatásszociológiai kutatások

Időpont: 2018. június 22. 11:45-13:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, E14. terem

Elnök: **Székesi Levente**

Előadások:

Karikó Sándor

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szeged, Magyarország
A jószág mint a nevelés misztériuma (Miért kell hogy neveljünk?)

Balázs Dóra

Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar, Földtudományi Intézet,
Debrecen, Magyarország
*Úton a tudományos pálya felé –Természettudományos pálya vizsgálata a Debreceni Egyetem
Természettudományi és Technológiai Karának hallgatói körében*

Karászi Zsuzsanna

Debreceni Egyetem, Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Iskola, Debrecen,
Magyarország
*Évektől lélekgig!? Állami és egyházi felsőoktatási intézmények óvó- és tanítóképzős
hallgatóinak vallásossága a Partium régióban*

Makrai Kata

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország
*Mit kezdünk a mítoszokkal? – Az otthoni és iskolai szexuális nevelés eredményessége egy
tanoda meglátása szerint*

Lőrincz Andrea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország
Iskolára ítélve

Kocsis Zsófia

Debreceni Egyetem, Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Iskola, Debrecen,
Magyarország
Hallgatói munkavállalás határon innen és túl

Belényi Emese

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia
*Az identitás mint az oktatási-nevelési inklúzió erőforrása egy sajátosan összetett kisebbségi
helyzetben. Kutatás partiumi/erdélyi siket közösségekben*

SECTION 7

Competence Development & Talent Management

Date & Time: 22 June, 2018 14:15-16:00

Venue: Oradea, Partium Christian University, Room No. A1.

Chair: **Tamás Köpeczi-Bócz**

Presentations:

Tamás Köpeczi-Bócz

Corvinus University of Budapest, Budapest, Hungary

New Technologies in Thought Development

Csilla Czeglédi, Klára Valentinyi Veresné

Szent István University, Gödöllő, Hungary

Group Coaching Session in the Development of Talent Management in Businesses

¹Katalin Hill, ²Sarolta Darvay, ³Noémi Szállassy

¹Eötvös Loránd University, Faculty of Primary and Pre-school Education, Department of Natural Science, Budapest, Hungary; ²Selye Janos University, Faculty of Education, Department of Biology, Komarno, Slovakia; ³Babeş-Bolyai University, Department of Pedagogy

Sustainability Education with Sensitizing Project Among Transylvanian and Hungarian Teacher Training Students

Hajnalka Barna

Partium Christian University, Oradea, Romania

Developing Emotional Competencies of Students at Partium Christian University

Zsófia Balló, Ákos Barta

Szent István University, Ybl Miklós Faculty of Architecture and Civil Engineering, Budapest, Hungary

Possibilities of Survival Skills Improvement in Higher Education

Gábor Budai

Dunaújváros University, Dunaújváros, Hungary

Main Stages of Industrial Development in the Mirror of Dunaújváros

VIII. SEKCIÓ

Felsőoktatás-pedagógia

Időpont: 2018. június 22. 14:15-16:00

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, Fonetika terem

Elnök: **Knausz Imre**

Előadások:

Knausz Imre

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

„...milyen egy ember, amikor autentikus”? Oktatás és nevelés ellentmondásos kapcsolata a 21. században

Takács István

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Az állatasszisztált ellátásokról a tervezett miskolci gyógypedagógus-képzésben

Szentes Erzsébet

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Tanárképző Intézet, Románia

A pályaszocializáció felsőoktatási lehetőségeinek vizsgálata a Sapientia EMTE hallgatói körében

Lubinszki Mária

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Az egzisztenciális pedagógia lehetőségei a tanárképzés szakmai önismeret kurzusain

Jármai Erzsébet Mária, Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest, Magyarország

Neveljen-e vagy oktasson az egyetemi oktató?

¹Tolnai Timea Katalin, ²Szűcs Enikő

¹Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola, Debrecen, Magyarország;

²Nagyvárad Állami Egyetem, Szociológia Doktori Iskola, Nagyvárad, Románia

A református vallásoktatás szerepe a vallásos nevelésben Bihardiószegen

IX. SEKCIÓ

Empirikus kutatások a felsőoktatásban

Időpont: 2018. június 22. 14:15-16:00

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, E14. terem

Elnök: **Bodnár Éva**

Előadások:

Bodnár Éva, Sass Judit

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
A szakképzésben oktató pedagógusok tehetségképe

Sass Judit, Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
A tehetségi klíma összetevőinek vizsgálata

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Magyarország
A preventív egészségpszichológia feladatai és lehetőségei az iskola világában

Kovács Krisztina

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szeged, Magyarország
Integráló pedagógusok együttneveléssel kapcsolatos nézeteinek vizsgálata

Gráf Rózsa

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország
Pszichopedagógus hallgatók felkészítése a korai intervenció, fejlesztő tevékenységre

Ádám Anetta

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország
Oktatás vagy tanítás? A módszertani váltás szükségessége a felsőoktatásban

¹Erdei Gábor, ²Békési Csaba

¹Debreceni Egyetem; ²Bihar Megyei Munkaügyi Központ, Nagyvárad
Felnőttképzés a határ két oldalán – Hajdú-Bihar és Bihar megyék felnőttképzésének módszertani vizsgálata

SECTION 10

Developing Special Skills – Speciális készségek fejlesztése

Date & Time: 22 June, 2018. 16:15-17:45

Venue: Oradea, Partium Christian University, Room No., A1

Chair: **István Simonics**

Presentations:

Éva Höffler-Pénzes, Endre Horváth, Beáta Szenczi, Klára Marton

Eötvös Loránd University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Education, Special Education
Institute of Atypical Behaviour and Cognition, Budapest, Hungary

Comprehension of Idioms in Children with Mild Intellectual Disability

Aranka Mészáros, Ildikó Csapó

Szent István University, Gödöllő, Hungary

Social Skills Development Subject at Szent István University

Zoltán Zakota

Partium Christian University, Oradea, Romania

Challenges of Interactive Learning Environments and User-generated Contents in Education

Krisztián Bálint

Óbuda University, Doctoral School on Safety and Security Sciences, Budapest, Hungary

*Mapping of the Demand of Educators in Elementary Schools in Subotica, Vojvodina, for Fire
Protection Training Based on eLearning*

Ildikó Katalin Holik, István Sanda

Óbuda University, Trefort Ágoston Centre for Engineering Education, Budapest, Hungary

Practical Questions of Training Technical Teachers*

Duchon Jenő

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola; NAV, Budapest, Magyarország

*Online tanuló viselkedés vizsgálata szabályzat megismerése és megismerés tényének
visszamérése során**

XI. SZEKCIÓ

Empirikus kutatások a közoktatásban I.

Időpont: 2018. június 22. 16:15-17:45

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, Fonetika terem

Elnök: **Domonkosi Ágnes**

Előadások:

Domonkosi Ágnes, Ludányi Zsófia

Eszterházy Károly Egyetem, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Eger Magyarország

A társas deixis szocializációs mintái az óvodai báb- és drámajátékban. Egy óvodapedagógus-képzésben zajló kísérlet tanulságai

Kovácsné Duró Andrea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Versenyek, vizsgák, vélemények. Gyakorló pedagógusok tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Magyarország

A veszteség pszichológiája

¹Egri Tímea, ²Matuszka Balázs, ³Bácskai Erika, ³Gerevich József

¹Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország;

²Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Budapest, Magyarország;

³Addiktológiai Kutató Intézet, Budapest, Magyarország

Az agresszió háttértényezőinek vizsgálata figyelemhiányos hiperaktivitás zavarral élő tanulók körébe. A médiatudatosság felmérése egy longitudinális kutatás eredményei tükrében

Pribék László

József Attila Középiskolai Kollégium, Székesfehérvár, Magyarország

Adatredukció kvalitatív elemzési térben

Bartha Krisztina

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

Óvodapedagógusok szakmai fejlődése – Egy továbbképzés tanulságai

XII. SZEKCIÓ

Empirikus kutatások a közoktatásban II.

Időpont: 2018. június 22. 16:15-17:45

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, E14. terem

Elnök: **Lőrincz Julianna**

Előadások:

Lőrincz Julianna

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia; Eszterházy Károly Egyetem, Eger, Magyarország

A stíluskompetencia fejlesztése az anyanyelvtankönyvek elméleti stilisztikai anyagaival és gyakorlataival

Karlowits-Juhász Orchidea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Ismerős idegen. Egy kvalitatív kutatás és ami mögötte van

Némety Alexandra

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Magyarország

A nyelvi kontaktushatás előfordulásának okai a szlovákiai magyar anyanyelvű diákoknál

Vida Barbara

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

A kozmikus rettegés magyar csápjai. Intertextualitás, műfajköziség és medialitás Veres Attila Odakint sötétebb című regényében

¹Kővári Attila, ²Gőgh Előd

¹Dunaújvárosi Egyetem, Dunaújváros, Magyarország; ²Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum, Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Szakgimnázium, Budapest, Magyarország

Középiskolai tehetség gondozás - Felkészítés az életen át tartó tanulásra

¹Gőgh Előd, ²Kővári Attila

¹Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Szakgimnázium; ²Dunaújvárosi Egyetem

A legjelentősebb segítő és gátló tanulási tényezők vizsgálata az élethosszig tartó tanulás szempontjából

XIII. SZEKCIÓ
Az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt támogatásával (*).

Tantárgy-pedagógia

Időpont: 2018. június 23. 9:00-10:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, A1. terem

Elnök: **Tóth Péter**

Előadások:

Strédl Terézia

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

A felsőoktatás dilemmái Szlovákiában*

Tóth Péter

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

A debreceni rajziskola tanárai a 19. század elején*

^{1,2}**Darvai Sarolta, ²Hill Katalin, ¹Nagy Melinda**

¹Selye János Egyetem, Tanárképző Kar; ²ELTE Tanító- és Óvóképző Kar

Az önreflexió szerepe a környezeti nevelés gyakorlatában*

Orsovics Yvette

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

Az esztétikai nevelés helye és lehetőségei az alapiskolai oktató-nevelő folyamatban*

Kautnik András

Szent Gellért Gimnázium

Minőségbiztosítás az online tanulási folyamatokban

Erdélyi Éva, Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem

Nehéz, vagy nem nehéz, esetleg egyre nehezebb a matematika a gazdasági képzésen, és miért?

XIV. SEKCIÓ
Az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt támogatásával (*).

Lemorzolódás-kutatás

Időpont: 2018. június 23. 10:45-12:15

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, A1. terem

Elnök: **Horváth Kinga**

Előadások:

Horváth Kinga

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

Hallgatói elégedettség mérésének pilot vizsgálata*

Pásztor Rita

Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaság és Társadalomtudományi Kar

A lemorzsolódás helyzete Bihar megye köz- és speciális oktatási intézményeiben*

Tóth-Bakos Anita, Kanczné Nagy Katalin, Tóth Péter

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

A lemorzsolódás-kutatás pilot vizsgálatának eredményei a Selye János Egyetemen*

Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem, Alba Regia Műszaki Kar, Székesfehérvár, Magyarország

A szakmaválasztás motivációi a műszaki szakgimnazisták és egyetemisták körében végzett kvalitatív kutatás tükrében*

Tóth Péter

Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia

Mire lehet következtetni a tanulási stílusból?*

¹Nagy Melinda, ¹Horváth Kinga, ¹Szabóová Edita, ¹Kanczné Nagy Katalin, ¹Tóth-Bakos Anita, ¹Orsovics Yvette, ¹Strédl Terézia, ¹Tóth Péter

¹Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

A lemorzsolódás okainak vizsgálata a harmadéves óvópedagógus hallgatók körében*

XV. SZEKCIÓ
Az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt támogatásával (*).

IKT kompetenciák és a pedagógusi pálya

Időpont: 2018. június 23. 10:45-12:30

Helyszín: Nagyvárad, Partiumi Keresztény Egyetem, E14. terem

Elnök: **Kártyás Gyula**

Előadások:

Námesztovszki Zsolt, Kovács Cintia

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia

IKT az oktatásban jellegű programok és fejlesztések az MTTK-n*

Székesi Levente, Gál Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

A Partiumi Keresztény Egyetem akadémiai közösségének digitális kompetenciái*

Simonics István

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest, Magyarország

A mentortanári prezentációk tanulságai*

Hegyesi Franciska, Kártyás Gyula

Óbudai Egyetem, Budapest, Magyarország

Az online oktatás-tanulás tapasztalatai műszaki képzést folytató egyetemen*

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest, Magyarország

Mérnökstanár hallgatók munkaadói megelégedettség vizsgálata*

Bordás Andrea

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

Tanító-, óvóképző szakos hallgatók pályakövetése a Partiumi Keresztény Egyetemen*

Szabó Barbara, Márkus Edina

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nevelés-és Művelődéstudományi Intézet,
Debrecen, Magyarország

A szakmai tanárképzés hallgatói összetétele Magyarországon

ÖSSZEFOGLALÓK / ABSTRACTS

Timea Krisztina Ardelean

Partium Christian University

Generation Z and the digital foreign language learning

Foreign language teaching has always been a dynamic field, and it always tries to follow the demands of the learners in order to achieve the main goal, that is to learn the language, to acquire the foreign language. The digital age, the 21st-century offers brand new opportunities for language learning and teaching, thus the role of teachers, methodologies, and materials have also changed during the past couple of decades. Researches show that the communicative language approach continues to be the dominant second language teaching method and that print textbooks are still default learning materials in most learning institutions but it is imperative to seek creative pedagogical and technical approaches for teaching the new generations, often labelled as Generation Y, Z and the most recent one the Alpha Generation.

The present study offers an overview of the technologies used by the generation Z, students who study in high-schools and some challenges teacher face in this digital world.

Ádám Anetta

Miskolci Egetem

Oktatás vagy tanítás? A módszertani váltás szükségessége a felsőoktatásban

A felsőoktatásban jelentős rendszerszintű és szerkezeti változások mentek végbe az elmúlt évtizedekben (Hrubos 2012). Meggyőződésünk, hogy ezekkel párhuzamosan szükség van tartalmi, tantervi és oktatásmódszertani változtatásra is. A jelenleg is alkalmazott, rendkívül konzervatív módszertan a felsőoktatás megváltozott szerepe, jellege, hallgatói összetétele miatt sem alkalmas hatékony tudásátadásra, a tudáskonstruálás segítésére. A tömegesedés és a hallgatói összetétel változásának következtében az elitképzés egy-egy kivételezett intézmény privilégiuma maradt, de még ezek az intézmények sem vonhatják ki magukat bizonyos változtatások kényszerére alól. A katedrapedagógia ott sem tartható.

Előadásunk célja, mely több felsőoktatási műhelymunka, fókuszcsoportos és egyéni interjú tapasztalatait dolgozza fel, hogy rávilágítsunk azokra a tényezőkre, melyek hatással lehetnek: elősegíthetik vagy gyengíthetik a felsőoktatásban kívánatos módszertani váltást. Megvizsgáljuk, melyek azok a tényezők, melyek a legnagyobb hatással vannak az egyetem mint oktatási forma működésére. Rávilágítunk ezen háttértényezőkben bekövetkezett változásra.

Az oktatás más szegmensében nem ismeretlen folyamat a módszertani váltás (Földes-Kőrösné 2002, Dobos 2002.), bemutatjuk, ott milyen feltételek és kényszerítő körülmények kellene hasonló folyamatok végbemeneteléhez. Majd megvizsgáljuk, ezek a kulcstényezők hogyan értelmezhetőek a mai magyar egyetem világában. Végül választ keresünk a kérdésre: a kényszerek és lehetőségek elég erősek-e ahhoz, hogy megvalósuljon a felsőoktatásban a módszertani váltás.

Bajkó Norbert, Törőné Dunay Anna
Szent István Egyetem

Adatkezelésen innen a kompetencián túl!

2018. májusában, vagyis napjainkban, életbe lép az Európai Unió új adatvédelmi rendelete (General Data Protection Regulation, GDPR), amely a nemzeti jogszabályokat felülírva egységesíti az uniós tagállamok adatkezelési szabályait. Az új szabályozás lényegét röviden úgy lehet összefoglalni, hogy a magánszemélyeknek nagyobb betekintést és jogokat ad az adataik kezelésével kapcsolatban, ezzel párhuzamosan a cégek ez irányú kötelezettségeit növeli, a mulasztásokat pedig minden eddiginél nagyobb pénzbüntetéssel sújtja.

Az új, egységes európai szabályozás számos változást hoz, azok sok mindenre kiterjednek, s jövőbeli alkalmazásuk nagy felkészülést vesz igénybe. A rendelet nemcsak a nagyvállalatokat érinti, hanem minden, adatot kezelő vállalkozást, legyen az családi cég vagy kis- és középvállalkozás.

A beüzemelésre váró normarendszer tárgyi hatálya nemcsak a digitálisan tárolt személyes adatokra vonatkozik, hanem a papíralapúakra is, amennyiben azok valamilyen nyilvántartási rendszer részét képezik, vagy fogják képezni. Mivel a nyilvántartási rendszer nem jelent mást, mint meghatározott ismérvek alapján hozzáférhető adatokat, ezért nagy az esélye, hogy az iratkezelések túlnyomó többsége a rendelet hatálya alá esik, így azokra ugyanolyan szigorúan szabályozás vonatkozik majd a kezeléstől a tároláson át a szakszerű iratmegsemmisítésig, mint a digitálisan tárolt személyes adatokra.

A magyarországi helyzetet súlyosbítja, hogy egy páréves reprezentatív kutatás szerint a magyar kkv-k egynegyedénél semmiféle iratkezelési előírás nincsen. A kétszáz hazai kis- és középvállalkozás adatvédelmi és iratmegsemmisítési szokásait felmérő kutatást a papíralapú adatvédelemmel foglalkozó Fellowes cég rendelte meg, amiből kiderült, hogy bár a hazai kkv-k 90 %-ánál vannak bizalmas jellegű iratok, 25 %-uknál egyáltalán nincs semmiféle előírás ezek kezelésére. A cégek minden eddiginél szigorúbb pénzbüntetésre számíthatnak, ha nem felelnek meg az előírásoknak.

Súlyos esetben a pénzbüntetés maximuma 20 millió euró vagy az előző pénzügyi év teljes világpiaci forgalmának 4 százalékát kitevő összeg, így a GDPR szabályainak követése és alkalmazása elengedhetetlen valamennyi vállalkozás esetében. Az éves bevételnél ráadásul egy több országban jelen lévő cégnél, illetve cégcsoportnál úgy is értelmezhető a szabály, hogy az egész cégcsoport éves árbevétele a számítás alapja. Lényeges az is, hogy a hatóság a két összeg közül a magasabb megfizetésére kötelezheti a mulasztást elkövető vállalatot, azaz vállalkozások esetében a bírság akár meg is haladhatja a 20 millió eurót.

Baka L. Patrik
Selye János Egyetem

A talio-elv uralta Héterdő

Jelen doboztankönyv-fejezet a hazai fantasy irodalom egyik jeles teljesítményét, Kleinheincz Csilla Ólomerdő című opusát helyezi fókuszba. A munka egyaránt kitér a fantasztikus univerzum világépítésére és világtrendjére, mely utóbbi sötét tónusát mindenneelőtt az ősi talio-elv, másként a „szemet szemért, fogat fogért” szemléletmód totalizálása határozza

meg. Az Ólomerdő hazai viszonylatban az egyik legmeghatározóbb példa a népmesei hagyomány felfrissítésére és az ősi történetek egymásba montírozására, de közben egy pillanatra sem felejtkezik meg a főhős tinédzser korosztályának mindennapi kihívásairól sem. A doboztankönyv-fejezet hathatósan tárgyalja a regény és az eredő népmesei örökség kapcsolatát – mely mintapéldája a hipertextualitáson alapuló történetmesélésnek –, a mű sajátosságainak köszönhetően pedig a kortárs irodalom működésmódjának (újraírások) taglalásán túl a mitológiai, történettudományi, lélektani/didaktikai kérdésfelvetésre is jut benne tér. Az opus ezen jellegzetességei révén érdekessé, s az irodalomoktatásba való integrációra érdemessé válik.

A munka ebben a formában óratervként, illetve egy új, folyamatosan bővülő irodalomtankönyv, azaz doboztankönyv szerves fejezeteként fogható fel, amely az Ólomerdőt hermeneutikai, dráma-pedagógiai és íráskészség-fejlesztő gyakorlatokkal fűszerezve tárgyalja.

Balázs Dóra

Debreceni Egyetem

Úton a tudományos pálya felé –Természettudományos pálya vizsgálata a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának hallgatói körében

A közoktatásban évek óta problémát jelent a természettudományos tantárgyak negatív megítélése, az ezzel együtt járó rossz eredmények és tapasztalatok (Csíkos, 2012; Csapó, 2000). Ezzel összefüggésbe hozható az is, hogy az elmúlt években egyre kevesebben jelentkeznek és nyernek felvételt természettudományos képzésekbe.

A pályaválasztás egy nagyon összetett folyamat, melyet nagymértékben meghatároz a pályaválasztási érettség (Rókusfalvy, 1969). Az elméletek rendszere rendkívül szerteágazó, sokféle megközelítés létezik a szakirodalomban, ezért több kategóriát is felállítottak külföldi és hazai kutatók megállapításai szerint (Szilágyi & Völgyesy, 1996; Szemes & Harsányi, 2016). A kutatás a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának 297, főleg elsőéves hallgatójának bevonásával, önkitöltős kérdőívész módszerével készült. A kérdőívben nagyrészt zártvégű kérdések szerepeltek, a méréshez Likert-skála és többszörös választás módszere került alkalmazásra. A hipotézis alapján a már természettudományi szakot választott hallgatók vizsgálatával feltárhatók azok a motiváló tényezők és hatások, amelyek valakit erre a pályára irányítanak. A hallgatók pályavizsgálatára fókuszál a kutatás másik része, melybe beletartozik az egyetemi éveik alatti és a végzés utáni terveik megismerése.

A hallgatók 81,82%-a céltudatosan a tanult szakját jelölte be első helyen. A vizsgálat résztvevői leginkább a képességeiket és tudásukat szeretnék használni a munkájuk során (4,30), ezért választották a természettudományos szakjukat. A rendezvények közül nagy népszerűségnek örvendett a pályaválasztási nyílt nap (61,62%), amelynek volt érezhető hatása a pályaválasztásra (3,39). Különböző természettudományos táborokhoz viszonylag kevesen csatlakoztak (32,32%), de volt befolyása a döntésre (3,68). A Debreceni Egyetem választásában a legfontosabb szerepet a lakóhelyhez való közelség (55,256%) és a presztízs (52,53%) játszotta. Jövőbeli elképzelésekben lényeges szerepet kap az MSc képzés elkezdése (69%) és a szakmában történő elhelyezkedés (81,82%).

A vizsgálat végső célja azoknak a tényezőknek a feltárása, melyek egy tantárgyat annyira népszerűvé tesznek, hogy azok akár az adott pálya felé is terelhetik a diákokat. Ezeknek az

elemeknek a beépítésével a természettudományos tantárgyakat nagyobb sikerrel lehetne tanítani olyan diákok esetében is, akik nem reál beállítottságúak. Másrészt egy visszajelzést adhat az egyetem számára a felvételt nyert hallgatóinak a motivációról és a terveiről. Megmutatja az egyetem és a tudománynépszerűsítő programok sikerességét azt, hogy elég impulzust fejtenek-e ki, vagy más utat kell találni a felvételizők megszólítására.

Bálint Krisztián

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola

Mapping of the demand of educators in elementary schools in Subotica, Vojvodina, for fire protection training based on eLearning

The educational institutions are mandatorily equipped with solutions for fire protection, specified by legal decrees. However, in order to ensure that the educators would be versed in performing countermeasures of fire protection, or in processes of evacuation and rescue, it is imperative to have them complete fire protection training. This is austere demanded by the school management, as the training is mandatory.

The aim of the present research is to map the realizations of teachers working in elementary schools located in Vojvodina, considering the fire protection training in schools. The further aim is to map the teachers' opinion about a possible, theoretic fire protection training based on eLearning?

As the raising of the problem, it can be formulated that the teachers have, so far, never participated in a safety training, furthermore, that 64 percent of the educators participating in the research belong to the X-generation.

The research sample has been including 32 teachers from 4 elementary schools located in Subotica, Vojvodina. During the research, questionnaires have been used, as typical means measuring in pedagogy. The gained results were analysed with the help of a computer program named SPSS.

The research has uncovered that the majority of teachers, independently from schools, is considering the fire extinguishing apparatuses located in schools for important assets (chi-square = 0,061), likewise that 83% of them have already tried the use of powder containing fire extinguishers during a practical education. Furthermore, the research has shed light on the fact that 88% of the educators consider the practical knowledge of the solutions for fire protection important. Therefore, (chi-square = 0,075) 71% of educators would participate in a fire protection training course based on eLearning. They have remarked in their textual answers that their recent training have been held usually in schools after classes, at late night hours, so the majority has participated in a weary, exhausted state.

As a result of the present research, it can be stated that the educators have approved the idea of fire protection training based on eLearning. The teachers have remarked in their textual answers that the safety of their disciples is all important, therefore, if a training based on eLearning could be realized, they would support it by all means.

Zsófia Balló, Ákos Barta

Szent István University, Ybl Miklós Faculty of Architecture and Civil Engineering, Budapest

Possibilities of Survival Skills Improvement in Higher Education

In Hungarian higher education, vast majority of classes are hold still in the classical way: the instructor stands on the podium, tells the material, writes on the board, projects the presentation.

Besides increasing professional knowledge of the students, our lessons should also develop their competencies which are crucial to become successful in workplace and are highly important to live a contended life. Such survival skills are communication, cooperation, flexibility, initiative and entrepreneurship, creative thinking, ability to work independently, critical thinking, ability to work with unknown people (for example at project work), etc. These competencies can be developed with success also at lessons in higher education with cooperative tasks. Good atmosphere of the classroom enhances the process as students become more receptive to the material and to the ideas of each other.

The aim of our study is to collect recommendations which can be used in practice as university lecturers. Literature of cooperative learning mainly deals with examples at primary schools where kids learn together for years with the same teachers. In this case teachers have the opportunity to set up the whole process of cooperative learning methodology whereas the situation at higher education is totally different. Many times we only meet students for a 13 weeks long course and due to Bologna-system they are often strangers for each other. Despite these obstacles we found solutions which enabled the use of cooperative learning methods to improve both professional and interpersonal competencies and skills of our students and managed to create good atmosphere (open, tolerant, respectful, motivated) in our classrooms. Thus interest in the subject and creativity of students increased.

Hajnalka Barna

Partium Christian University

Developing Emotional Competencies of Students at Partium Christian University

Generally higher education institutions affirm in their mission statement, and during their marketing communication, that they offer educational and related services for their students at Bachelor, Master or Doctoral levels, in order to facilitate the development of the necessary skills and competencies of the students, which can contribute to their personal and professional development, and which can help them to become competitive on the workforce market. Traditional intelligence and knowledge, emotional intelligence and practical skills are necessary for being successful in professional and personal life. The present paper emphasizes the need of developing the emotional competencies of the students during the educational process in which they are involved in higher education institutions. For this purpose can be used a variety of teaching methods, and also information and communication technologies and tools. Important is to offer positive learning experiences for the involved students, because this will increase their engagement in the educational and learning process. The paper presents how was introduced the

development of emotional competencies in the educational process in case of students who attend courses at the Economics Department at Partium Christian University.

Bartha Krisztina

Partiumi Keresztény Egyetem

Óvodapedagógusok szakmai fejlődése – egy továbbképzés tanulságai

Az élethosszig tartó tanulás fogalma és jelentősége ma már közismert. Kivételes jelentőségű az állandó továbbképzés szerepe a pedagógusi munkában. Romániában – hasonlóan számos országhoz – a pedagógusok szakmai fejlődésére, képzésére nagy hangsúlyt fektetnek. A tavalyi évben elindult, óvodapedagógusokra fókuszáló, nagyszabású projekt keretén belül a Partiumi Keresztény Egyetem oktatói dolgozták ki a Differenciált óvodai nevelés a szociális nevelés kontextusában című tananyagot, az akkreditáció megszerzése után pedig, 2018 februárjától elkezdődött az óvodapedagógusok kiképzése öt modulon keresztül. Előadásomban a továbbképzés tanulságait fogom összegezni. Célom, hogy megismerjem és összegezzem a képzéssel kapcsolatos benyomásokat, a tartalmak hatékonyságát és ebből a jövőre nézve következtetéseket tudjak megfogalmazni. Hipotézisem, hogy az egyes régiókban más-más motiváció miatt vettek részt a pedagógusok a továbbképzésben, illetve hogy régióktól függően a modulok iránti érdeklődés is eltérő volt. Módszereim a dokumentumelemzés, a visszajelző kérdőívek statisztikai elemzése valamint a résztvevő megfigyelés, amelyet az általam kiképzett közel 180 pedagógussal való munka tapasztalatai során gyűjtöttem. Előadásomban bemutatom a megelégedettségi kérdőívek eredményeit, kitérve a továbbképzések során kiképzőként átélt tapasztalatokra. Továbbá javaslatokat próbálok megfogalmazni a továbbiakban előkészített tanfolyamokra vonatkozóan.

Belényi Emese

Partiumi Keresztény Egyetem

Az identitás mint az oktatási-nevelési inklúzió erőforrása egy sajátosan összetett kisebbségi helyzetben. Kutatás partiumi/erdélyi siket közösségekben

Kutatásom az etnikai-nemzeti kisebbségi helyzetben élő partiumi/erdélyi magyar siket személyek oktatási szocializációs körülményeit és folyamatát, társadalmi helyzetük, identitásuk alakulását mikro- és makrotársadalmi dinamikájában vizsgálja, különös tekintettel iskolai inklúziójuk folyamatára és identitás-megőrzésük fő társadalmi színtereire.

A kutatás során a következő információszerzési módszereket és technikákat alkalmaztam:

- a) Adatgyűjtés a magyar siket személyek beazonosítása és főbb társadalmi jellemzőinek feltárása érdekében a megyeszékhelyeken működő siketek egyesületének tagjaira vonatkozó nyilvántartások felhasználásával.
- b) Életút-interjúk, saját kérdéssor alapján, a statisztikai nyilvántartásokban szereplő siket személyek köréből a kiválasztott interjúalanyokkal. Ennek során arra törekedtem, hogy feltárjam az oktatással kapcsolatos opciókat, a személyes életutat alakító döntések mélyebb mozgatórugóit, motivációit, valamint az egyén életében bekövetkezett kulcsemények, történések szubjektív megélésének módját, az identitás alakulásában játszott szerepüket.

- c) Az életút-interjúk során nyert információk összekapcsolásával két vagy három nemzedék életútját nyomon követő családi esettanulmányok készültek annak érdekében, hogy nagyobb időtávlatban is nyomon követhető legyen az identitás családon belüli átadásának folyamata, az iskolaválasztással, oktatási nyelvvel kapcsolatos opciók alakulása és mozgatórugói, egyrészt a családra ható külső tényezők, másrészt a belső hatások, változások szerepére koncentrálva.
- d) A kutatási információk minél teljesebb neveléstudományi és szociológiai értelmezhetőségének elősegítése érdekében strukturált interjút készítettem a kolozsvári magyar nyelvű siketek iskolájában tanító nagy tapasztalatú szurdopedagógusokkal.

A befejező részben az eredmények összefoglalása nyomán és ezekre építve olyan inklúziós stratégia kialakításához igyekszem támpontokat nyújtani, amely a kultúrák és nyelvek egyenlőségén és egyenlő méltóságán alapuló befogadó társadalmi környezet kialakítását célozza.

Emese Beáta Berei

Emanuel University, Oradea

The academic benefits of students' extracurricular engagements

The conference presentation starts from the general concept of social responsibilities. Adapting among students in higher education, I suppose that students' extracurricular activities are connected to the inclusive attitude toward disadvantages, handicaps or Roma colleges. The quantitative international survey data was collected by the Higher Educational Research Center of the University of Debrecen in 2012 (N=2618) and in 2014-2015 (N=1536), the present research using the study sample from Romania and Hungary. In my examination I had focused on students' engagement, from a comparative perspective, using a statistical program to analyze data. The results emphasize the importance of students' extracurricular interactions: the participation in charity, volunteering, civil or church communities' activities increases the chance that the students will have supporting attitudes towards peers.

Bodnár Éva, Sass Judit

Budapesti Corvinus Egyetem

A szakképzésben oktató pedagógusok tehetségképe

A pedagógusok vélekedése és hiedelme a tehetségről meghatározza, hogy mit tartanak fontosnak a felismerés, a fejlesztés és a támogatás során. Mindez befolyásolja a differenciált tanítás kapcsán alkalmazott módszereket alkalmaznak, valamint azt, hogy a tehetséggondozó tevékenységek túlmutatnak-e a kognitív készségek fejlesztésén. Az előzetes hiedelmek rejtett forgatókönyvként megjelennek a pedagógiai magatartásban, hátráltathatják az innovatív pedagógiai gyakorlat elterjedését és a komplex tehetséggondozó programok fontosságának felismerését is.

A tehetség észlelése mellett a hiedelmek befolyásolják a tehetséges tanulókkal kapcsolatos elvárásokat, döntéseket és a tanári viselkedést is (Tofel- Grehl & Callahan, 2017). Preckel és munkatársai (2015) például a tehetséggel kapcsolatos harmónia és diszharmónia hipotézishez kapcsolódó elvárások hatására hívják fel a figyelmet. Mások a tehetséges

tanulóval történő foglalkozás észlelt, vélt akadályozó tényezőinek tehetséggondozásra gyakorolt hatást mutatják be (Taylor, 2016; Van Tassel-Baska & Stanbaugh, 2005).

Vizsgálatunk célja annak feltárása volt, hogy az iskolák tehetséggondozó munkájára hogyan hatnak a pedagógusok tehetségesekkel kapcsolatos hiedelmei és attitűdje, és mindez hogyan jelenik meg a tehetséggondozás kontextusát adó intézményi tehetségklímában (Balogh, 2012; Davies, 2010). Feltárhatók-e összekapcsolódó hiedelmek, tévhitek a tehetséges tanulókkal, a tehetséggondozással kapcsolatban és milyen tényezők befolyásolhatják ezen elképzelések alakulását intézményi és egyéni szinten.

Előadásunkban 476 oktatási intézményben 1906 pedagógussal és intézményvezető kérdőíves vizsgálat, valamint 43 interjú tehetség-hiedelmekre vonatkozó eredményeit mutatjuk be kifejezetten a szakképzési intézményekre koncentrálnak.

A felmérésben a tehetséggel kapcsolatos attitűdöket Slovic szóasszociációs módszerével azonosítottuk, a tanári tehetség-tévhiteket a szakirodalomban azonosított tehetségmítoszokból általunk kialakított kérdőívvel vizsgáltuk.

Az eredmények igazolják és árnyalják a szakirodalom által leírt tehetség-hiedelmek meglétét. A válaszadók közül 1516 fő nem tehetségpontként, míg 390 fő kiváló tehetségpontként működő iskola dolgozója, 74,9%-a pedagógusként (N:1427), 25,1%-a vezetőként (N:479) dolgozik. Az eredményeink bemutatásakor a szakképzésben dolgozó válaszadók által kirajzolódó tehetséges tanuló képre helyezük a hangsúlyt.

Julianna Borbély

Partium Christian University, Oradea, Romania

Developing Writing Skills in Class: A Curse or Blessing

When teaching English developing listening, speaking and reading skills seem to be of priority to writing skill. The main reason lies in the strategies that need to be applied and which render writing activities time-consuming. During activities concerning that contribute to developing writing skills teachers may feel they are not doing anything and are under the impression that neither do students. To avoid this sort of seemingly inert state, writing tasks are assigned as homework. In addition to this, correcting home assignments might also require too much time – especially if the teacher must read longer pieces. Nevertheless, writing skills are as important to master as the other three skills. One must be able to write various pieces of writing when communicating in English.

In this paper we aim to explore the reasons of developing-writing-skills classes might seem less active than classes in which the focus is on developing the other three skills. We will also attempt to present strategies that might counter the aforementioned impression, all in light of the Romanian National Curriculum and the Common European Framework of References for Languages.

Bordás Andrea

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

Tanító-, óvóképző szakos hallgatók pályakövetése a Partiumi Keresztény Egyetemen

A pedagógusok szakmai fejlődése szempontjából kiemelt jelentőségűek az első tanítási évek tapasztalatai. Pályakövetéses vizsgálatunk egyik célja feltérképezni azokat a kihívásokat,

problémákat, amelyekkel az intézményben végzett pályakezdő tanító-, óvónők szembesülnek. A kutatás eredményeit a képzésbe visszafordítva biztosíthatjuk a képzés minőségét, hatékonyságát. Jelen kutatást három évvel ezelőtt megelőzte egy pedagógiai nézeteket feltáró kutatás, melynek megisméltésével arról is képet kaptunk, hogyan változtatták meg számos alumnusunk esetében az egyetemi évek, illetve a pályakezdő évek a pedagógusok feladatairól vallott felfogásukat. Golnhofer és Nahalka (2001) a didaktikai kultúra paradigmaváltásai mentén különböztetik meg a pedagógusok feladatkörének négy percepcióját: a reprodukív, a szenzualista, a képességfejlesztő és a konstruktivista felfogást. Kismintás longitudinális kutatásunkban azt vizsgáljuk, hogy a pályán eltöltött évek, a munkakör, valamint az említett pedagógusi feladatkörre vonatkozó nézetek hogyan függnék össze a pályakezdés időszakában a problémák percepciójával, a leggyakrabban választott megoldási módokkal.

2015-ben papír alapú, 2018-ban pedig online lekérdezést végeztünk. Mindkét esetben teljes lekérdezést terveztünk, a kutatás során a teljes populációt céloztuk meg (egy intézmény diákjait, majd alumnusait). Az első szakaszban 87,70%-os, a második szakaszban pedig 75,47 %-os volt a kérdőívek kitöltése.

Az eredmények azt igazolják, hogy az egyetemi évek sokkal erősebben befolyásolják a nézetek alakulását, mint a pályakezdő évek vagy a munkakör. A pályán eltöltött évek és a munkakör alapján differenciáltan értékeli az egyes problémákat a pályakezdők. Kirajzolódik azoknak a problémáknak a köre, amelyek az évek során elhalványulnak és azoknak a köre, amelyek az első pályakezdő évektől vagy a munkakörtől függetlenül komoly kihívást jelentenek volt hallgatónk számára. A foglalkozások, tanórák vezetése, a tanulói viselkedés közben tartása, különböző szakmódszertani, pedagógiai kompetenciák fejlődése például tipikusan javuló tendenciát mutató változók, a különleges bánásmódot igénylő, illetve a különböző szociális háttérrel rendelkező gyerekek oktatása, a pedagógusi vizsgák teljesítése, a nevelő-oktató munkához szükséges IKT ismeretek viszont tipikusan olyan változók, amelyek stabilan tartják magasabb vagy alacsonyabb értékeiket. A pedagógusok feladatairól vallott nézetek mentén azonban nemcsak a problémák percepciói határolódnak el jól, de a használt megoldási módok is. Mindezek az eredmények egyfajta típusalkotás felé vezetnek.

Borbála Bökös

Partium Christian University, Oradea, Romania

CAT Tools in Teaching Translation

The paper looks at the advantages/disadvantages of using CAT tools in higher level education, that is, BA and MA studies, with special focus on the software called MemoQ. Since the English language and literature specialization at the Partium Christian University became part of MemoQ Academic Program, teachers of translation have started to use the software during their translation classes. The paper will look at the most important functions of MemoQ in its everyday use, that is, the building up of terminology databases and translation memories, and will highlight the (efficient) use of such features in the case of translating various types of texts, such as, literary, judicial, as well as technical texts from English to Hungarian.

Budai Gábor

Dunaújvárosi Egyetem

Main stages of industrial development - in the mirror of Dunaújváros

In Hungary the conscious task of eliminating the disproportionate territorial employment of the productive forces based on planned economy became the primary task of building the socialist social order. New industrial facilities were created. Dunaújváros, which was built on iron and steel, was also a prominent player. In my research, I conducted an analysis and a second analysis of the literature published in the subject, the results of which are presented in relation to Dunaújváros.

Csapó Ildikó, Papp Imola

Szent István Egyetem

Examination of the effects on career choices in Hungary

Az oktatási rendszer és a munkaerőpiacok kapcsolata a gazdasági és társadalmi fejlődés egyik kulcskérdése, amelyben a foglalkoztatás és képzésben szorosan együttműködve segíti egymás fejlesztését és megújulását a munkaerő-piaci igények figyelembevételével. A foglalkoztatáspolitikát a munkaerőpiac olyan külső szabályozó rendszere, melynek feladata a munkaerő-piaci kereslet és kínálat szabályozása. A munkaerőpiaci-kereslet elsősorban a gazdaságpolitikától függ, míg a munkaerő-piaci kínálat nagymértékben az oktatáspolitikától. Jelen tanulmányban arra keressük a választ, hogy a szakmában való sikerességet milyen tényezők befolyásolják, és milyen hatása van a tanulók iskola-, szakma-, pályaválasztásának. A kutatás folyamán vizsgálja a hallgatók döntéseit, hogy ez a döntés mennyire volt megalapozott és átgondolt, egyáltalán a tanulók saját választása volt-e, vagy kik voltak azok a személyek, akik hatással voltak erre a folyamatra. Továbbá vizsgálja a tanulókat a döntéseket, hogy mennyire sikerült az érdeklődésüknek, képességeiknek megfelelő szakmát választani. Érdekes kérdés, hogy a szakiskolai tanulók milyen munkaerő-piaci ismeretekkel rendelkeznek a szakmájukat tekintve, illetve, hogy milyen terveik vannak a későbbi elhelyezkedésüket illetően, amelyet szintén vizsgál a tanulmány. A kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a tanulók körében a pályaválasztás együtt jár az érdeklődésüknek és képességüknek megfelelő pályaválasztással és szívesen dolgoznak a tanult szakmájukban. Ezek az eredmények segítik a magyar oktatási rendszer fejlesztést és a pályorientációs tanácsadás szerepét, valamint a Humán szakemberek és tanácsadók munkáját további képzési programok és foglalkozások összeállításban.

Csillik Olga

Budapesti Corvinus Egyetem

Fókuszban a kompetenciafejlesztés - avagy a hard és soft skill integrált fejlesztése egy konkrét kurzus esetében

A digitális korszakban bekövetkező technikai paradigmaváltás következményeként körvonalazódó társadalmi-gazdasági igények az oktatási rendszert is új pályára állítják. Szemléletváltást és felsőoktatási modellváltást kikényszerítve a figyelem középpontjába az

oktatás minőségét meghatározó tényezők, s ezen keresztül a kompetenciafejlesztés (az ismeretek, készségek, attitűdök és felelősség egységének) kérdése kerül.

A felsőoktatásban hagyományosan a hard skillek kapnak nagy hangsúlyt, míg a soft skillek célzott fejlesztése kevésbé jellemző. A tananyag, a meglévő időkeret, az oktatók pedagógiai felkészültsége (illetve annak hiánya), a homogén hallgatói összetételt feltételező frontális módszerek dominanciája, az elméleti ismeretek túlsúlya azonban folyamatosan újratermeli az ellentmondásokat. A digitális korszak kihívásaira a hagyományos felsőoktatási modell ezért nem tud hatékony választ adni.

Jelen tanulmány fókuszában az a kérdés áll, hogy a felsőoktatásban milyen változásokra van szükség ahhoz, hogy a munkaerő-piaci igényekkel összhangban álló hard skillek mellett a soft skillek fejlesztése is megvalósulhasson. A nemzetközi előrejelzések szerint a változtatás egyik lehetséges útja a hibrid oktatás (blended learning) tanulás-szervezési eljárás bevezetése. A nemzetközi felmérések bizonyítják, hogy ez leggyorsabban terjedő oktatási innováció. Egyre több tanár és hallgató fogadja el a hagyományos oktatás alternatívájaként (Horizon 2017), amely alkalmazása azonban óhatatlanul megváltoztatja az oktatásban eddig megszokott játékszabályokat (Silva, E. 2008), kereteket.

A tanulmány első felében a nemzetközi esettanulmányok eredményei kerülnek összegezésre, bizonyítva, hogy a hibrid oktatás különböző formái hatékonyan támogatják a felsőoktatásban a soft skillek fejlesztését. Ezt követően a Budapesti Corvinus Egyetemen egy BA kurzus három éves tapasztalatait feldolgozva, bemutatásra kerülnek azok a módszerek, feladatok, amelyek egy-egy konkrét soft skill fejlesztését támogatják. A vizsgálat egyaránt kiterjedt az online és offline térben folyó tanulásra, az egyéni különbségek feltárására, bemutatta a tanulási stílus és a kognitív stílus tükrében az egyes módszerek megítélését, a tanulás hatékonyságát, az elért eredményeket.

Mindezek alapján a tanulmány rámutat milyen hallgatói elfogadottsággal valósítható meg a kompetenciafejlesztés, hogyan teremthető meg a színvonalas akadémiai- és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő soft skillek fejlesztésének összehangolása, a fellépő szinergia biztosítása.

Csilla Czeglédi, Klára Veresné Valentinyi
Szent Istvan University

Group Coaching Session in the Development of Talent Management in Business

Talent management is more than a competitive advantage for businesses, and has a crucial and strategic role in human resources management. This paper begins with the explanation and the definition of talent and talent management, followed by the theoretical models and the variables required for their successful application. Coaching and mentoring are gaining more recognition in talent management, due to their effectiveness, therefore a brief summary of mentoring and coaching is presented. Afterwards, a case study of group coaching in a small private company highlights the application and effectiveness of group coaching sessions in talent management. The paper enables businesses and HR professionals to use group coaching effectively in talent management.

Daruka Magdolna

Budapesti Corvinus Egyetem

Kompetenciafejlesztés a felsőoktatásban a szocioökonómiai változások tükrében

Napjaink digitális forradalma egyre intenzívebb technikai fejlesztéssel jár. Az ipari forradalom 4.0, technikai paradigmaváltásának kulcstényezője a humántőke. Vajon a paradigmaváltás milyen radikális változásokat hoz a gazdaságban és a társadalomban? Milyen lehetőségeket és alkalmazkodási kényszereket teremt? Hogyan érinti mindez az oktatási rendszert, benne a felsőoktatást? Tanulmányunkban ezekkel a kérdésekkel foglalkozunk.

A humántőke felértékelődése szükségszerűvé teszi annak tisztázását, hogy mit tekintünk ma akadémiai és alkalmazható tudásnak, milyen szerepet játszanak a dinamikusan fejleszthető kognitív és nem-kognitív képességek, készségek. A munkaerő-piaci igényeknek megfelelően megnő azoknak a kompetenciaelemeknek a súlya, amelyek a rugalmas alkalmazkodást segítik (Balcar, 2014; Deming, 2015; Lundberg, 2015; Schwab, 2016), növelve a felhasznált munkaerő termelékenységét, az egyén, a vállalatok és a gazdaság egészének versenyképességét, valamint a politikai és gazdasági intézmények működésének hatékonyságát. Mivel a sikeres munkapiaci jelenlét proaktív adaptációt vált ki, ezért a készségek egy új, dinamikusan változó készletét teszi szükségessé. A változás mértékét jelezve a készségek forradalmáról (skill revolution) beszélhetünk (Matteson et al, 2016), amelyben az úgynevezett soft skill-ek jelentősége egyre inkább megnő, generálva az oktatásban a paradigmaváltás szükségességét. Mindez az oktatási rendszert is új pályára állítja. A figyelem középpontjába helyezi az oktatás minőségét meghatározó tényezőket, s ezen keresztül a munkaerő-piaci igényekből kiinduló eredményalapú oktatás és kompetenciafejlesztés (az ismeretek, készségek, attitűdök és felelősség egységének) kérdését.

A tanulmány megvizsgálja, hogy a felsőoktatásban a szocioökonómiai változásokból származtatható kompetenciák egyes elemei hogyan fejleszthetők, integrálhatók-e a meglévő tanulászervezési keretek között az egyes képzések, kurzusok tananyagába. Bizonyítja a Budapesti Corvinus Egyetem gyakorlati példáin keresztül, hogy a hagyományos felsőoktatási modell nem tud megfelelő, hatékony választ adni a kihívásokra. Az apróbb, utólagos alkalmazkodást segítő reformlépések és a marginális módszertani próbálkozások ellenére, folyamatos a visszarendeződés, az ellentmondások felerősödése, a minőség romlása. Mindezek alapján a tanulmány konklúziója, hogy várhatóan romboló jellegű oktatási innovációk megjelenésére és terjedésére számíthatunk, amely értelemszerűen tartalmi átrendeződéssel, tanulászervezési és módszertani paradigmaváltással jár a felsőoktatásban.

Darvai Sarolta, Hill Katalin, Nagy Melinda

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Biológia Tanszék, Komárom, Szlovákia; Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Tanító-és Óvóképző Kar, Természettudományi Tanszék, Budapest, Magyarország; Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Biológia Tanszék, Komárom, Szlovákia

Az önreflexió szerepe a környezeti nevelés gyakorlatában

Földünk nem mint ökoszisztéma szolgáltatóra, hanem mint kincsek tárházára kell tekintenünk. Ennek tudatában kell szocializálnunk hallgatóinkat, felkészítve őket a mintaadó szerepre.

Számos tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy a pedagógiai munka szerves része a reflektív gondolkodás, ezért már a pedagógusképzésben is kiemelt szerepet kell kapnia a szóbeli és az írásbeli reflexió alkalmazásának (Reynolds, 1999; Hunya, 2014; Szivák, 2014). A reflexió napló annak igazolására szolgál, hogy a hallgató teljesítette a saját maga által vállalt tevékenységeket, másrészt önreflektív módon dokumentálja saját munkáját. Az előadás fókuszában a Környezeti nevelés kurzus keretében megvalósuló projekt kapcsán készített reflexió naplók elemzése áll.

Kutatásunk a Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Biológia Tanszékén, biológia szakos hallgatók számára meghirdetett tantárgy keretében valósult meg 2017 tavaszán. A kurzus célja a fenntarthatóságra nevelés témájához kapcsolódó környezettudatos és egészségtudatos magatartás formálása, pedagógus szakembernek készülő hallgatók közreműködésével, a projektoktatás módszerének segítségével. A fenntarthatóságra nevelés pedagógiai céljaira koncentrálni dolgoztuk ki a felkészítés anyagát. Ezeket túl a hallgatók önreflexió képességének, énhatékonyságának fejlesztése is a prioritások közé tartozott. A kutatás célja, hogy módszeresen feltárja a pedagógiai munka során alakuló nevelési és oktatási gyakorlat részleteit, a módszer megvalósítása során fellelt előnyeit, erősségeit, esetleges gyengeségeit, majd a reflektált tapasztalatokat, tanulságokat.

Az empirikus anyagot 2017 tavaszán, 16 negyedéves biológia szakos hallgató általart, közoktatási intézményekben megvalósított 7 projekt céljaira, feladataira fókuszáló reflexió naplók elemzése képezte. A feldolgozás módszere kvantitatív és kvalitatív tartalomelemzés volt (Szokolszky, 2004; Szabolcs, 2001). A tartalomelemzést előre meghatározott szempontok alapján végeztük el.

A számszerűsített adatok alapján képet kaptunk a tervezett projektek nevelési és oktatási céljai megvalósulásának sikeres teljesítéséről. A kvalitatív elemzés visszajelzést adott a csoportok együttműködéséről, a hallgatók fejlődését segítő tényezőkről. Kutatásunk eredményei ugyan korlátok között értelmezhetőek, de a hallgatók pedagógiai munkájának sikeres folytatásához elengedhetetlenek. Hozzájárulnak a pedagógusképző intézmények kutatás alapú, reflektív fejlesztő munkájához.

Debrenti Edith

Partiumi Keresztény Egyetem, nagyvárad, Románia

Egy matematika probléma tanulságai

A szöveges feladat olyan életszerű, gyakorlati problémafelvetés, amelyben az ismert és az ismeretlen mennyiségek közötti összefüggés(ek) szövegesen van megadva, és megoldásához valamilyen matematikai modellre van szükség. A szöveges feladatoknak jelentős szerepe van a problémamegoldásban, a szövegértés fejlesztésében. A szöveges feladatok tanítása egyike a legnehezebb módszertani problémáknak.

Schwab a problémák három komponensét különbözteti meg: a probléma szövege, a probléma megoldási módja és a probléma megoldása, ezen komponensek bármelyike lehet adott vagy nem adott. Egy bizonyos problématípus esetén a megoldási módszer az ismeretlen, a tanulónak kell megtalálnia a megoldási utat.

Vajon mi történik akkor, ha egy olyan feladattal találkozunk a mindennapokban (tankönyvben vagy munkafüzetben), amit nehéz megoldani? Ha a feladat szokatlan, nem egyértelmű, hogy milyen matematikai modellt kell használni? Pont olyan, amit egyetlen felírásával nem lehet megoldani. Épp ez adja a nehézségét is... Felvetődik a kérdés: lehet-e

az alsós gyerekeket elvont gondolkodásra kényszeríteni, ha igen, mennyire? Hogyan foglaljunk állást? Hogyan próbáljunk mégis találni egy elindulást és hogyan próbáljuk folytatni, mi magunk megérteni a feladatot és ha mindez megvan, hogyan tanítsuk meg? A feladatot először átalakítottuk többféleképpen, úgy, hogy tudjuk megoldani a különböző helyzetekben. Majd visszatértünk az eredeti feladathoz, majd ezt Pólya-módszerével, segédkérdések segítségével próbáltuk megoldani. Ez jó kiindulópont lehet más, hasonló problémátípusú feladatok esetén is. Mi a jó abban, ha néhány kérdést mindig megfogalmazunk, és felteszünk magunknak? Pólya állítja: „a kérdések közül néhányat a diák olyan jól elsajátíthat, hogy végül fel tudja tenni magának a megfelelő kérdést a megfelelő pillanatban, és így magától jut el a megfelelő gondolatsorra...a diák végül is megtanulja, hogyan kell helyesen alkalmazni ezeket a kérdéseket és útmutatásokat, és ezzel olyasmit sajátít el, ami sokkal fontosabb bármilyen matematikai részletkérdés ismereténél” (Pólya, 2000)

Domján M. Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem; Babes-Bolyai Tudományegyetem

A FIT-Choice skála validálása a romániai magyar kisebbségi viszonyok között

Jelen kutatás a Factors Influencing Teaching Choice Scale (Tanári/tanítói pálya választását befolyásoló tényezők skálája) magyar nyelvű adaptációját és validálását célozza Romániában tanuló tanítóképzős hallgatók bevonásával.

A skálát Helen M. G. Watt & Paul W. Richardson (2004) alkotta a tanári/tanítói pálya választásának hátterében álló motiváció vizsgálatára.

A kutatás 2016-2017-ben valósult meg.

Domonkosi Ágnes, Ludányi Zsófia

Eszterházy Károly Egyetem, Magyar Nyelvészeti Tanszék; Eszterházy Károly Egyetem, Magyar Nyelvészeti Tanszék; MTA Nyelvtudományi Intézet

A társas deixis szocializációs mintái az óvodai báb- és drámajátékban. Egy óvodapedagógus-képzésben zajló kísérlet tanulságai

Kutatásunkban abból indulunk ki, hogy a szerepjáték, a bábjáték különböző formái a nyelvi, kommunikációs képességek fejlődésében meghatározó szerepet töltenek be. Az élmény- és tapasztalatfeldolgozás meghatározó lehetőségeként a nyelvi viselkedési minták, nyelvi szerepek begyakorlására is szolgálnak, mintát adnak a személyközi viszonyok nyelvi konstruálásának lehetőségeire.

Az óvodáskorú gyermekek számára a legmeghatározóbb tapasztalati teret az jelenti, ha maguk vesznek részt ilyen dramatikus helyzetekben, azonban az óvodapedagógusi bábjáték is nagymértékben segíti az élményfeldolgozást, nyelvi tapasztalatszerzést, és fontos szerepe lehet az óvodai konfliktushelyzetek megértésében.

Kutatásunk kiinduló hipotézise az, hogy a személyjelölő nyelvi konstrukciók segítenek a bábjáték szerepviszonyainak megalkotásában, a szerepfelvételben, a szereplők azonosíthatóságában, a szereplők közötti viszonyok kidolgozásában, ezért az feltételezzük, hogy a beszélőre és a beszédpartnerre utaló, társas deiktikus elemek számos funkciója

felismerhető az élményfeldolgozó bábjátékban. Kísérletünkben óvodapedagógus-hallgatóknak azt a feladatot adjuk, hogy egy fiktív és részletesen körülírt óvodai konfliktushelyzet feldolgozásának segítésére, feloldására alkossanak egy elbábozott történetet. A feladatot egyrészt csoportmunkában megalkotott félspontán jelenetként adják elő, másrészt előre megtervezett jeleneteket is írnak. A rögzített anyagok nyelvi feldolgozása során azt vizsgáljuk, hogy milyen, a beszélőre és a beszédpartnerre, illetve a kapcsolat alakítására utaló konstrukciók járulnak hozzá a szerepviszonyok megalkotásához, és hogy ezek mennyiben szolgálhatnak a nyelvi kapcsolattartás mintájaként.

Duchon Jenő

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola; Nemzeti Adó- és Vámhivatal KEKI

Online tanulói viselkedés vizsgálata szabályzat megismerése és megismerés tényének visszamérése során

Egy szervezeten belül számtalan esetben találkozunk olyan belső szabályzókkal, amelyek megismerése kötelező, az abban foglaltak betartása mindenkire érvényes. Az ilyen jellegű ismeretek közlését követően számos esetben valamilyen vizsgálattal zárul, amely esetén felmérésre kerül az adott szabályzó megismerésének mértéke. A Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál esetén az Őrzésbiztonsági szabályzatot minden munkatársnak meg kell ismernie, és két évente elektronikus vizsga keretében biztosítani kell a szervezetet, hogy az abban foglaltakat megfelelő mértékben ismeri. Természetesen az érintettek a vizsga előtt elektronikusan hozzáférnek az adott szabályzó megértését segítő jegyzethez is. Mivel a teljes folyamat elektronikusan zajlik, így az ismeretelsajátítás nyomon követhető, a napló állományok feldolgozásával web-bányászati módszerekkel a vizsgára kötelezettek online viselkedésmintái feltérképezhetők. Jelen tanulmányban bemutatásra kerül a naplófájlok feldolgozásának menete, és a kapott eredmények statisztikai módszerekkel történő feldolgozása, amely kapcsán viselkedésminták figyelhetők meg.

Egri Tímea¹, Matuszka Balázs², Bácskai Erika³, Gerevich József³

¹ ME-BTK Tanárképző Intézet, Miskolc; ² Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Budapest; ³ Addiktológiai Kutató Intézet, Budapest

Az agresszió háttértényezőinek vizsgálata figyelemhiányos hiperaktivitás zavarral élő tanulók körében. A médiatudatosság felmérése egy longitudinális kutatás eredményei tükrében

Cél. Az ADHD háttértényezőinek vizsgálata serdülők körében, különös figyelmet fordítva a szabadidőben használható IKT eszközök alkalmazására. Feltételezhető, hogy az ADHD-s gyermekek szabadidejükben gyakran használnak különböző IKT eszközöket, illetve online internetes tartalmakat. Kutatásunk célja a tanulók körében megvalósuló médiatudatos magatartás felmérése, a médiában megjelenő veszélyekkel kapcsolatos figyelem felkeltése, a média előnyeinek, illetve a hátrányainak tudatosítása – egy longitudinális kutatás során – annak érdekében, hogy a szakemberek számára a gyakorlatban alkalmazható segédanyagok álljanak rendelkezésre.

Módszer és eredmények. Az iskolai agresszió háttértényezőinek feltárására irányuló keresztmetszeti kutatás tipikus (N=944) és atipikus fejlődésmentű tanulók (N=503) körében került lebonyolításra. Ezt követően longitudinális kutatás keretében vizsgáltuk a leggyakoribb agresszív megnyilvánulásokat mutató csoport (ADHD) médiatudatos viselkedését. A digitális kompetencia mérése a Calvani-féle megközelítés alapján történt (Calvani és mtsai, 2008). A média-, illetve az internethasználattal kapcsolatos jellemzők felméréséhez Leung (2003) kérdőívét vettük alapul. Ng (2012) attitűdkérdőíve a tanulás szolgálatába állított IKT-val kapcsolatos, mely mellett a média- és internethasználati szokások és az agresszivitás megjelenését vizsgáltuk. A longitudinális vizsgálat során egy ADHD-s tanulókból álló osztályban a diákok heti rendszerességgel vettek részt agressziókezelő, és médiatudatos magatartással kapcsolatos tréningeken. Ezek hatékonyságának ellenőrzése céljából a foglalkozások lezárta után közvetlenül, majd 3 hónap eltéréssel hatékonyság vizsgálata kerül(t) sor. A tréningalkalmak középpontjában a személyes érintettség átélése, megtapasztalása történt akváriumgyakorlatok, drámapedagógiai és pszichoedukációs módszerek segítségével.

Következtetések. Az ADHD-s tanulók szabadidő eltöltésére leginkább jellemző az online közösségi játékok használata. Önbevallásuk alapján ezek nagyon gyakran agresszív tartalmú online játékok, amelyek feltételezhetően a viselkedésre is hatással vannak. Ezért szükséges a média által nyújtott kockázati tényezőkre, veszélyforrásokra is felhívni a figyelmet. Longitudinális kísérleti programunk eredményét, annak következtetéseit gyakorlatban dolgozó szakemberek (pedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztőpedagógusok, iskolapszichológusok) számára szeretnénk elérhetővé tenni, amely segíti a tudatos médiahasználati szokások kialakítását a mindennapi pedagógiai gyakorlatban.

Erdélyi Éva, Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem, Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

Nehéz, vagy nem nehéz, esetleg egyre nehezebb a matematika a gazdasági képzésen, és miért?

Kutatásunkkal arra keressük a választ, hogy a Budapesti Gazdasági Egyetem nagy létszámú képzéseiben mi okozza hallgatóinknak és oktatóinknak a nehézséget a matematika (és ahhoz kapcsolódó tantárgyak) tanulása és tanítása során. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a számos lehetőség közül, melyek azok a segítő módszerek, amelyek leginkább támogatják hallgatóinkat. Az összehasonlító elemzést szubjektív megfigyeléseink és a hallgatói visszajelzések mellett az is indokolta, hogy a 2017/2018-as tanévtől a tanterv, és azon belül a matematika tantárgyak óraszámja és tartalma jelentősen csökkent, a szintre hozó tantárgy szabadon választhatóvá változott.

Feltételezésünk, hogy a tantárgyhoz köthető okok mellett más tényezőknek is jelentős szerepe van. Arra is kitérünk, hogy nekünk, oktatóknak milyen lehetőségeink vannak a hallgatók motiválásában, új eszközök és módszerek bevezetésében, esetleg van-e olyan módszer, amit valamiért nem érdemes alkalmazni. Megfigyeléseink, a BGE nemrég megalakult Esély Központban szerzett tapasztalataink összegzése mellett online kérdőíves megkérdezést alkalmaztunk a BGE hallgatóinak körében (570 kitöltés). A felmérés mind a három budapesti karunkra, valamint az új és régi tanterv szerint tanulóakra kiterjedt. A hiányos középiskolai előképzettség, a tananyag mennyisége és a gyakorlásra rendelkezésre álló idő továbbra is a nehezítő körülmények között szerepel, viszont az oktatók személye,

módszerei már nem befolyásolják a teljesítést. A hallgatók, függetlenül attól, hogy felvették-e a szintre hozó tantárgyat, egyre elégedettebbek a matematika oktatással, de ezt az eredményeik nem támasztják alá.

A hallgatók örülnének az élményalapú oktatásnak, és az életszerű feladatoknak, a tanári támogatásnak, de az IT eszközök alkalmazásában bizonytalanok, inkább elutasítók. A csoportmunkát ezekből a tantárgyakból nem kedvelik. Akik kevesebb matematikára számítottak választott szakjaikon, ők szignifikánsan jobban igénylik az oktatói segítséget, támogatást. A visszajelzések alátámasztják, hogy a matematikai tárgyak teljesítése több feszültséggel jár a diákok számára, mint a többi tárgyé. Elismerik, hogy oktatóiktól sok segítséget kapnak és bizalommal fordulhatnak hozzájuk. Meglepő, hogy a tananyag mennyisége, mint nehezítő tényező nem függ össze a rászánt idővel.

A hallgatók többsége nem ismeri az IT alkalmazásokat, de nyitottak az új módszerekre. Míg, a többi tantárgyból kedvelik az online, elektronikus eszközökkel történő számonkérést, matematikából ennek az elutasítottsága meglepően nagy. A hallgatók több, mint 70%-a a számonkérést papíron választaná a számítógépes környezet helyett.

Mivel a következtetések karoktól függetlenül ugyanazt mutatják, az összefüggések elemzése ismeretében vezethetők be új oktatási módszerek a korszerűsítés jegyében, illetve bizonyos témáknál javasolt a hagyományos módszerekhez való visszatérés a hatékonyság érdekében, miközben az egységes tartalom, módszertan és számonkérés továbbra is biztosított.

Éva Höffler-Pénzes, Endre Horváth, Beáta Szenczi, Klára Marton

Eötvös Loránd University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Education, Special Education
Institute of Atypical Behaviour and Cognition

Comprehension of idioms in children with mild intellectual disability

The aim of our study is (1) to investigate the reliability and validity of our Idiom Questionnaire; (2) to examine the idiom comprehension of children with mild intellectual disability; (3) to find occurring differences between the performance of the integrated students (IS) and the children who are learning in special schools (SS). The Idiom Questionnaire contains ten multiple choice tasks, ten visual idiom comprehension tasks and ten idioms in story condition. Altogether 243 students with mild intellectual disability (104 IS and 139 SS children) participated in the study. In our sample we have 6th, 8th and 10th graded students from both types of schools.

We have verified the validity of the Idiom Questionnaire with factor analysis (KMO=0.83). The factor analysis has shown five different factors in the full questionnaire. The reliability of the questionnaire for the whole sample is quite well (Cronbach- α full=0,87), and the reliability of the two subgroups is acceptable as well (Cronbach- α IS=0,74; Cronbach- α SS=0,7). Our results show that the performance of the 8th graded students is significantly better in the multiple choice task subtest than the performance of the 6th graded students (without reference of the school type). We can also state that there is not any significant difference between the performance of the investigated IS and SS students in our questionnaire.

We conclude that the Idiom Questionnaire is appropriate for testing the idiom comprehension ability of children with mild intellectual disability. Our results are pointing on the difficulties of the examined population in idiom comprehension; hereby it can help the developmental process.

Gál Anikó

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, TÓKI Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék

A tanítási tartalom változásai az értelmileg akadályozott tanulók intézeteiben a XX. század közepéig

A gyógypedagógia történet tanulmányozásakor szembeűnő, hogy míg a középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek számára az első tanterv 1952-ben jelenik meg Magyarországon, addig a „nevelőintézetek” számára már 1900-ban, majd 1909-ben, illetve a „kisegítő iskolák” számára 1902-ben, 1905-ben majd 1910-ben adtak ki tantervet. Az előadás az értelmi fogyatékosokkal élők két alcsoportját érinti, a tanulásban akadályozottak és az értelmileg akadályozottak csoportját, akik számára tantervek készültek. Az előadás célja, hogy az egyes tantervek/óratervek elemzése által minél átfogóbb képet nyújtson a tanítási tartalomra vonatkozó változásokról. Az összehasonlítás alapja a tantervek tartalmi elemeinek vizsgálata, figyelembe véve az oktatáspolitikai háttérrel. A kutatásban primer források elemzése történt gyógypedagógia iskolák, intézetek levéltáraiban, levéltári kutatások, jegyzőkönyvek, folyóiratok feldolgozásának segítségével.

Megállapítható, hogy az első kisegítő iskolák és nevelőintézetek számára létrehozott tantervek tartalmukat tekintve jellegzetes eltéréseket még nem mutattak, azonban ez a II. világháború után megváltozott, és egységes tanterv formájába alakult át (1952-es tanterv). Ennek kapcsán az előadás ismerteti a gyulai Gyógypedagógiai Intézetben dolgozó pedagógusok, tanítók tantervhasználatra vonatkozó gyakorlati tapasztalatait is. A kutatás alapján bizonyítottá vált, hogy az 1952-es tanterv a gyógypedagógiai szakmai követelményeknek több tekintetben nem tudott megfelelni, mivel nem volt tekintettel a gyermekek egyéni fejlődési különbségeire, emiatt a különböző képességi szinttel rendelkező növendékek nem tudtak sikeresen végighaladni az egyes iskolai fokokon. Érdeme viszont, hogy ráirányította a figyelmet a súlyosabban sérültekre is. Az 1958-as tanterv óratervét vizsgálva sem lehet jelentős tartalmi változásokat kimutatni, így továbbra is feloldhatatlan nehézségek forrását jelentette az eltérő és igen különböző fejlődési feltételű gyermekcsoport együttes nevelésére tett kísérlet. A gyakorlat bizonyította, hogy a két igen különböző képességstruktúrájú és alapvetően eltérő jellemzőkkel élő gyermekek oktatása terén fel kell oldani a meglévő komoly feszültségeket. A leírtak részbeni igazolását szolgálja a kutatásban megnevesített gyulai Gyógypedagógiai Intézet munkájának az elemzése is. Mindezeket a hiányosságokat végül az 1972-ben megjelent foglalkoztató iskola számára létrehozott nevelési és oktatási program tudta megfelelően enyhíteni. Azoknak a képzési területeknek és ismeretanyagoknak a feldolgozását tűzte ki célul, melyekben a középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek fejlettsége meghatározó volt. Elsődleges célok között szerepelt, hogy ebbe az iskolába beutalt minden tanköteles gyermek számára eredményes és sikerorientált nevelést-oktatást tudjanak biztosítani.

Gógh Előd, Kővári Attila

Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnázium; Dunaújvárosi Egyetem

A legjelentősebb segítő és gátló tanulási tényezők vizsgálata az élethosszig tartó tanulás szempontjából

Az élethosszig tartó tanulás elősegítése és feltételeinek megteremtése nemzeti és nemzetközi cél egyaránt (Keretstratégia, 2014). Sajnos, a saját tanári tapasztalataink alapján, mai középiskolások esetében kevesüknél vannak jelen olyan hosszú távú tanulási- és életcélok, amik végigkísérnék őket a későbbi életszakaszaikon.

Az élethosszig tartó tanulással összefüggésben végzett komplex kutatás eltérő korcsoportok által alkotott, tanulói véleményeket vizsgálja és értékeli. A vizsgálat egyik fő célja az volt, hogy feltérképezze, mik azok a tényezők, amikkel a diákok szembesülnek az élethosszig tartó tanulás vonatkozásának két végletében. Azaz mik azok a momentumok, amelyek leginkább elveszik a kedvüket a tanulástól és melyek, amik leginkább motiválhatják őket.

Az eredmények a kérdőívek számának kiértékeléséből adódnak (N=378), ami a vizsgált képző intézmény, a BGÉSZC Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakgimnáziuma esetében reprezentatívnak mondható.

A diákok őszinte válaszain azért érdemes elgondolkodni, mert az intézményi szinten és általánosságban is olyan adatokat tartalmaz, amelyekkel a tanulási motivációk pozitív irányban változtathatók, a tanulási kedvvel együttesen, amely az élethosszig tartó tanulás szempontjából alapvető.

Gráf Rózsa

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Pszichopedagógus hallgatók felkészítése a korai intervenció, fejlesztő tevékenységre

A korai intervenció, korai fejlesztés jelentőségét nem kell bizonygatnunk, tény, hogy a leghatékonyabb beavatkozási forma, ami bőségesen megtérül a társadalom számára. Mégis, számos hiányosságot látunk, tapasztalunk, folyamatosan. Törvény írja elő a gyerekek korai fejlesztéshez való jogát, a Pedagógiai Szakszolgálatok keretében el is érhető, alanyi jogon. De hol képződnek a korai fejlesztők? Melyik felsőoktatási intézmény képzik őket? Több felsőoktatási intézmény is foglalkozik a korai fejlesztés témakörével, de ma Magyarországon nem képez egyetlen felsőoktatási intézmény sem „korai fejlesztő”-t. Vannak kezdeményezések. A Miskolci Egyetem BTK Tanárképző Intézet keretein belül elinduló gyógypedagógus képzésben nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a Pszichopedagógia és a Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon képződő hallgatók kellő ismeretekkel rendelkezzenek ezen a téren is. Nehéz terepen fognak dolgozni! Gyakran fognak megkésett, eltérő fejlődésű gyerekekkel találkozni. Minél korábban avatkoznak be, annál eredményesebb lesz a munkájuk. Ehhez megfelelő diagnosztikus és fejlesztési ismeretekkel kell rendelkezniük! Meg kell tanulniuk team-ben dolgozni, erre is felkészítjük őket a képzés során. Hangsúlyozzuk, hogy a korai intervenciót végző team multidiszciplináris: orvos, gyógytorász, gyógypedagógus, pszichológus, szociális munkás. A súlyosan sérült gyermekek esetében egy éves kor alatt kizárólag az orvosi terápiákat tartjuk elsődlegesnek. A team munka számunkra azt jelenti, hogy a különböző szakmák mivel, milyen módszerekkel tudnak hozzájárulni a gyermek és környezete állapotának javulásához. Pontosan ismerjük a

szakszerűen és kellő intenzitással végzett fejlesztésnek, beavatkozásnak az idegéletani alapjait, amit ingerléssel indukált szinaptogenezis néven ismerünk. Ennek során megnövekszik a felületegységre számított szinapszisok száma, az új szinaptikus kapcsolatok morfológiailag is kimutathatóak. A korai intervenció, fejlesztő tevékenységre való felkészítést mutatjuk be a prezentációban.

Harangus Katalin

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar

Számítógépes gondolkodás vizsgálata logikai feladatokkal

A digitális kultúra annyira áthatja a modern élet minden területét, hogy mind hangsúlyozottabbá válik az a felvetés, miszerint a három alapvető képesség, az olvasás, az írás és a számolás mellett a negyedik a számítógépes gondolkodás lesz a XXI. század közepére. Egyre többen érvelnek amellett, hogy az általános műveltség értelmezésében szerepet kell hogy kapjon a számítógépes folyamatok megértése is.

A 2015/2016-os tanévben, a hallgatók körében végzett kutatásunk adatai azt mutatták, hogy a megalapozott szövegértés segíti a számítógépes gondolkodást. Jelen felmérésünk a középiskolás tanulók körében vizsgálta a szövegértési képesség befolyásoló hatását a problémamegoldás hatékonyságában. Előadásunkban arról számolunk be, hogy a 9. és 10. osztályos tanulók (N = 505) milyen eredményeket értek el a számítógépes gondolkodást igénylő komplex feladatok megoldásában. A feladatok az iskolai tananyaghoz közvetlenül nem kötődő, hanem szórakoztató, gondolkodtató feladványok voltak, amelyek megoldása strukturált és logikus gondolkodást igényelt.

Hegyesi Franciska, Kártyás Gyula

Óbudai Egyetem

Az online oktatás-tanulás tapasztalatai műszaki képzést folytató egyetemen

A digitalizáció az e-learning, az alapozó tudást szolgáltató, hagyományos „nagyelőadási” tudásátadáshoz nyújt alternatívát, vagy a tudás elmélyítését segítő kiegészítést, amíg a virtualizáció az infrastrukturális eszközök használatának korlátait tudja kitágítani. A hallgatói felmérésekből kiderül, hogy legtöbbször igen alacsony szintű a digitális támogatás a kurzusok elvégzése alatt. A digitális kultúra felsőoktatásban való elterjedésének egyik nagy akadálya, hogy a digitális oktatás lassan és szigetszerűen fejlődik. A rendeleti elvárásokon túl, nem hagyható figyelmen kívül, hogy napjainkban már jelen vannak egyetemünkön a „Z,” generáció (1996-2010 között születtek) tagjai is. Ezen generáció jellemzőit meg kell ismernünk és ezekre is figyelemmel kell lennünk az oktatásszervezés a tudásátadás folyamatában.

Az Óbudai Egyetemen végzett felmérés kimutatta, hogy a passzív státuszú hallgatók 66 százaléka folytatott kereső tevékenységet az aktív jogviszonya idején. Az aktív kereső hallgatók 61 százaléka teljes állást, 12 százaléka részmunkaidős állást, 27 százaléka pedig alkalmi munkát vállalt.

Olyan nem szokványos képzési formákat kell szélesebb körben bevezetni, amelyek kezelni képesek a munka, a tanulás, és a család egységét. Ennek egyik olyan területe, amellyel a

magyar felsőoktatásnak mindenképpen lépést kell tartania a digitális vagy online elérhető tartalmak arányának növelése.

Az Óbudai Egyetem, 8. alkalommal indította a K-MOOC kurzusokat, amelyek 38 egyetem, 64 kurzus kínálatával bővültek, így összesen 64 téma áll az érdeklődők rendelkezésére.

Eddig több mint 13 000-en iratkoztak be, a K-MOOC kurzusokba, az empirikus adatfelvételre épülő kutatás során a hallgatók vélekedését vizsgáltuk a kurzusokról, nehézségekről, tapasztalataikról. A hallgatók többsége még mindig azért választja a kurzusokat, mert időtakarékosnak vélik, hogy nincs földrajzi helyhez és időhöz kötve. Növekszik azok száma, akik azért iratkoznak be, mert úgy ítélik meg, hogy a megszerzett tudás majd segíti a munkájukat.

A hallgatók többsége inkább a társadalomtudományok területéről választ kurzusokat és ezeket a kurzusokat teljesítik is a legtöbben, ezt követi a műszaki tudományok, informatika és a gazdaságtudományi kurzusok. Az első félévekben leginkább az volt a jellemző, hogy a hallgatók többsége inkább a hétvégeken tanult, mára már ez megváltozott, a terhelés megoszlik a hét napjai között, már nincsenek kiemelkedő terhelési időpontok. Vonatkozik ez a napok órai bontására is, reggel nyolctól este tízig folyamatosan zajlik a tanulás, átlagosan 21 percet töltenek a Moodle rendszerben.

A K-MOOC fentiekben vázolt eredményeiből egyértelműen bizonyítható, hogy jelentős értéket képvisel. Ezért is nagy módszertani jelentősége van az itt szerzett tapasztalatoknak, például annak, hogy az online oktatás-tanulás, kredittel elismert változatban mennyire működőképes a műszaki felsőoktatásban.

Katalin Hill, Sarolta Darvay, Noémi Szállassy

Eötvös Loránd University, Faculty of Primary and Pre-school Education, Department of Natural Science; Budapest, Hungary ; Selye Janos University, Faculty of Education, Department of Biology; Komarno, Slovakia; Babeş-Bolyai University, Department of Pedagogy

Sustainability education with sensitizing project among Transylvanian and Hungarian teacher training students

The sustainability education (ESD) goals in teacher training are determined by UNESCO¹ on the basis of 17 sustainable development goals (SDGs). Considering any of these goals (e.g. responsible consumption and production, no poverty, climate action, gender equality, etc.), we can formulate three main teaching and learning objectives, the cognitive, the socio-emotional and the behavioural fields. According to our teaching experience and our research, the knowledge of the students in the field of sustainability is quite incomplete, and they have very few information about the impact of their lifestyle (e.g. consumer habits) on the environment. We believe that the first step to effective education, is sensitizing students towards the subjects of sustainability. For this reason, we organized sensitizing projects to students studying in primary school teacher training. Two group of students were participated in the project, the students of Babeş Bolyai University (Cluj-Napoca, Romania) and the students of Eötvös Loránd University (Budapest, Hungary). In our presentation, we plan to show the results and experiences of project and to compare the two student groups.

¹ UNESCO (2017): Education for Sustainable Development Goals, UNESCO, Paris

Holik Ildikó Katalin, Sanda István Dániel

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

Practical questions of training technical teachers

The process of becoming an educator starts well before getting into university. Although students entering the teacher training system have a great many experiences from their own school years their views, knowledge, attitudes and commitment all need to be developed in order for the future teachers to efficiently perform their task. (Falus, 2014) However, becoming a teacher is not limited to the university years but will evolve after obtaining one's degree. With the time spent in the profession and the experience gained, the teacher's thinking and activity both change. (Berliner, 2005)

The backbone of teacher training is provided by educational-psychological and subject-specific methodology subjects, along with teaching practice. Trainee teachers are faced with the school reality during their teaching practice, when they have the opportunity to apply their theoretical knowledge. The time of starting one's career is sometimes called a "reality shock", as beginning teachers are likely to encounter several difficulties in the school life.

Teaching practice is aimed at the following: obtaining the practical skills related to general pedagogy and subject-specific education; acquiring and practicing new skills and attitudes; familiarizing students with issues like school life and school management; communication with parents; individual tutoring of students; cooperation; learning basic skills in evaluating the teaching, learning and educational process; professional development.

Ours paper will survey the practical questions and problems arising during engineer teacher training. It will present the opportunities and difficulties of the Community Pedagogical Practice, the Subject-specific methodology school practice and the Convergent school practice for students and will also describe the process of creating a portfolio.

Horváth Kinga

Selye János Egyetem, Komárom, Szlovákia

Hallgatói elégedettség mérésének pilot vizsgálata

A belső minőségirányítási folyamatok kulcsfontosságú tényezői az egyetem hallgatói. A hallgatók véleménye, oktatókkal, folyamatokkal való elégedettségük eredménye az oktatóknak és a vezetőknek egyaránt fontos visszacsatolási eszköz. A karunk vezetése ebben az akadémiai évben (2017/2018) úgy határozott, hogy a 2009-től használt kutatási eszközt modifikálja. Új kérdőívet készítettünk, amelyet pilot vizsgálat keretén belül teszteltünk. A kutatásban részt vett 118 hallgató, akik 2 pedagógus 3 tantárgyát értékelték. Ennek az értékelésnek az eredményeit mutatjuk be.

Horváth Zsófia-Irén, Szentes Erzsébet

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Tanárképző Intézet

A családi környezet jellemzői és a tanulási tényezők közötti összefüggések vizsgálata romániai magyar középiskolás tanulók körében

Napjainkban a különféle infokommunikációs tanulási eszközök használata, a tanulási módszerek és technikák elsajátítása segítheti a tanulni akaró diákokat abban, hogy eredményesek legyenek az iskolában. A gyakorló pedagógusok azonban továbbra is, szinte naponta találkoznak olyan diákokkal, akik a változatos eszközbeli használat és a hatékony ismeretsajátítási módszerek ellenére sem teljesítenek megfelelően. Az iskolai teljesítményt akadályozó tényezők egy része a családi környezet sajátosságaihoz köthetőek, hiszen a szülők iskolai végzettsége befolyásolja a gyerekek iskolai előmenetelét és a családban előforduló problémák csökkenthetik a tanulási motivációt.

Vizsgálatunkat 9. és 10. évfolyamos romániai magyar középiskolások körében végeztük a 2016 - 2017-es tanév második felében „A problémamegoldó képesség vizsgálata különböző műveltségi területeken (szövegértés, szövegalkotás, matematikai / számítógépes gondolkodás)” empirikus kutatás keretében (Pletl 2017). A mintát 551 tanuló képezi, akik elméleti líceumi, szaklíceumi, illetve szakiskolai oktatásban vesznek részt.

Kérdőív alkalmazásával vizsgáltuk, hogy a családi környezet jellemzői hogyan hatnak a tanulók iskolai teljesítményére, valamint a különböző tanulási tényezőkre. Feltételeztük, hogy a magas iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekei jobban teljesítenek az iskolában, mint az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei. Megvizsgáltuk, hogy a család szerkezete, valamint a családban előforduló problémák szempontjából van-e különbség a diákok teljesítménye között. Feltételeztük, hogy a családban előforduló problémák közül a szülők rossz viszonya egymással, valamint az alkoholizmus jelenléte hatással van a tanulók iskolai szorongására és az alulteljesítéstől való félelmet erősíti. A vizsgálat eszközei a Kognitív és Affektív Tanulási Tényezők (KATT) kérdőív (Taskó 2015), valamint a tanulás körülményeit és támogatottságát felmérő háttérkérdőív voltak.

A kapott eredmények jelentőségét abban látjuk, hogy rávilágítanak a tanulók olyan családi környezeti jellemzőire, amelyek a sajátos iskolai környezet mellett, szintén jelentős hatást gyakorolnak a tanulási folyamatokra. Ezeket szem előtt tartva válik igazán lehetőség arra, hogy a gyakorló pedagógusok megfelelő megoldásokat találjanak a hatékony tanítás-nevelés érdekében.

Hajnalka Izsák

Partium Christian University, Oradea, Romania

Special education programmes in Romanian penitentiaries

Unlike traditional education, special education serves the purpose of helping offenders' social reintegration, as well as that of increasing their chances to effectively access the labour market. In addition to the general education and teaching tools, there are special prison education programmes, as well as individual and group activities that facilitate learning and fill the gap on certain social, communication, emotional, cultural and learning skills and abilities. Some of the education programmes carried out in prisons teach responsible thinking, values and behaviour strategies, one of their priority tasks being that of

facilitating offenders' reintegration into society, which is a problem affecting the whole society. The aim of this paper is to give an overview of the special education programmes in Romanian penitentiaries, highlighting the most successful programmes and aspects that help offenders in changing their behaviour towards a constructive way of life.

Jármai Erzsébet Mária, Végh Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem, GKZ és KVIK

Neveljen-e vagy oktasson az egyetemi oktató?

A Budapesti Gazdasági Egyetem Felsőoktatás-módszertan kutatócsoportja többféle megközelítésből és többféle eszközzel vizsgálja az oktatók és hallgatók motivációját, abból a célból, hogy a tanulás élvezetesebbé és hatékonyabbá váljon. A kutatás az Innovatív megoldásokkal Zala megye K+F+I tevékenysége hatékonyságának növeléséért EFOP-3.6.1-16-2016-00012 sz. projekt keretében folyik.

Jelen előadás középpontjába 45 egyetemi oktatóval készített félig strukturált interjúnak azokat a tanulságait helyeztük, amelyek néhány érdekességre világítanak rá a nevelés fontosságáról vagy elhanyagolhatóságáról és az oktatással kapcsolatos feladatokról vallott nézeteket illetően. Az oktatók véleménye eltérő ugyanis a tekintetben, hogy feladatuknak érzik, vagy nem, nevelési célok megvalósítását a felsőoktatásban, és az erről kialakított ars poeticájukat nem befolyásolja az sem, hogy van pedagógiai végzettségük, vagy nincs. Ettől függetlenül utasítja el az oktatók jó része azt, hogy nekik nevelési feladatokat kellene ellátni. Szakirodalmi tanulmányokból ismeretes, hogy a gazdasági felsőoktatás oktatóinak közel fele nem rendelkezik pedagógiai felkészültséggel. Feltételezéseinkkel ellentétben nem a pedagógiai felkészültség határozza meg a vizsgált mintán, hogy kitűznek-e az oktatók nevelési célokat, vagy sem, illetve, ha nem is tűznek ki, de az általuk alkalmazott módszerek mennyire esnek egybe azon oktatókéival, akik viszont explicit módon határozzák meg a nevelési irányt. Az oktatók cél-preferenciái, amelyek megoszlanak az „oktat”, „tanít”, „nevel”, vagy „előad” sajátos értelmezési kereti között, mégis afelé mutatnak, aminek eredményeképpen pozitív nevelési hatásmechanizmusok is érvényre jutnak munkájuk folytán. Mivel ez gyakran nem szerepel a kinyilatkoztatott célok között, érdemes lenne a szakmai továbbképzéseken is tudatosítani, hogy a kompetencia-fejlesztést segítő módszertani megújulást szolgáló szemléletváltás túlmutat a tantárgyi ismeretátadáson.

A megkérdezettek törekvéseiből kitűnik tehát, hogy többre vágnak, mint a „leadandó” ismeretanyag továbbítása, vagyis egy tágabb értelemben hasznosítható-, életre szóló tudás elsajátíttatását, valamint sok egyéb készség kialakítását érzik feladatuknak, és habár ezt nem gondolják azonosnak a neveléssel, sokan mégis beleértik azt.

Jaskóné Gácsi Mária

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

A játék fontossága az óvodáskorú gyermek sajátos tevékenységében

Ismeretes tény, hogy a játék önkéntesen választott tevékenység, mely önmagába hordja célját és sokoldalúan alakítja a személyiséget. Ebbe a gondolatkörbe hozható régi és új szakirodalmak nem „vitakoznak” egymással ebben a kontextusban. Ugyanis a gyermeki

igényeket szem előtt kell tartani; továbbá olyan harmonikus légkört kell teremtenie az óvodapedagógusnak, amelyben a rá bízott gyermek kiegyensúlyozottan, életkorának megfelelően tud fejlődni. Péley idézi Winnicott gondolatmenetét, mely szerint a játék „az ösztönök kiélését biztosító tevékenység, és mint ilyen a személyes lelki valóság és a jelenvaló tárgyak kontrolljának tapasztalata közötti kölcsönhatás bizonytalanságán alapul, mely az intimitásban gyökerezik”. Piaget a gyermeki játék megfigyelése során azt vizsgálta, hogy a játéknak milyen adományai vannak, és ezek miként járulnak hozzá a gondolkodás fejlődéséhez. Piaget azt is kifejti, hogy az intelligencia kétféle működése az akkomodációs (utánzó) és az asszimilációs tevékenységek. Ez utóbbi, a gyermek a környezetében tapasztalt jelenségeket, élményeket az gondolataiban átdolgozza és beépíti a korábbi tapasztalatai közé. Ebben a sajátos gyermeki „dramaturgiában” hangsúlyos helyet foglal el az asszimilációs folyamat. Miért fontos a fantáziálás, a történetek átdolgozása; én-azonossá alakítása? Mert a játékban olyan gondolati munka zajlik, melyben az érzelmi szinkretizmus révén alakul a gondolkodás. Ezért fontos a szabad játék támogatása, amelyben kibontakozhat a belső reprezentatív kép, ami a fantázia kiélésének alapjául szolgál. A szimbolikus kombinációk, kollektív szimbólumok alkalmazása segíti a gyermeki gondolkodást, a közös nyelv kialakul és gazdagodik élményanyaguk.

Előadásomban azt kívánom hangsúlyozni, hogy az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége a játék, mely semmi mással nem helyettesíthető. Olyan mentális erőpróba, mely öröm és munka, fikció és valóság; a fantáziának és a szociális kompetenciák fejlődésének eszköze. Hangsúlyozni kívánom, hogy az óvodapedagógus személye kulcsfontosságú. Arról a szemléletről szeretnék szólni, mely a gyermeki személyiség mind teljesebb kibontását segíti, amely támogatja a pillanat legteljesebb megélését.

Kapás Mónika

Pécsi Tudományegyetem, BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

A vajdasági általános iskolákban dolgozó pedagógusok meglátásai és egyben kihívásai a roma/cigány tanulók kisebbségi oktatását illetően

A vajdasági általános iskolákban dolgozó pedagógusok meglátásai és egyben kihívásai a roma/cigány tanulók kisebbségi oktatását illetően

Az előadásom célja bemutatni, hogy a vajdasági pedagógusok milyen kihívásokkal néznek szembe a mindennapokban, ami a roma/cigány tanulók oktatását illeti. Emellett fontos foglalkozni az országgal, azaz Szerbia kisebbség oktatás-politikájával is, amelyben a kisebbség oktatására vonatkozóan több törvény is meg van határozva, melyet Szerbia az EU-hoz való csatlakozása érdekében papíron próbál betartani, azonban a gyakorlatban ezek a törvények nem mindig valósulnak meg a kellő módon. Előadásomban erre konkrét példákkal is szolgálni fogok.

A kutatási téma főszereplői a roma/cigány tanulók és az őket oktató pedagógusok. További csomópontja az előadásomnak az integrált oktatás, amely Szerbiában 2011. óta kimondja, hogy a kisebbségben élő gyermekeket integrálni kell a többségi társadalomból érkező gyermekekkel, és minden gyermeknek az oktatás területén egyforma jogokkal kell rendelkeznie, függetlenül az etnikai hovatartozástól, szociális körülményektől, stb.

A kutatás módszereként a zárt kérdőívés és az interjúzás lett alkalmazva, mindkettő a pedagógusokra irányulva, valamint néhány törvényi szöveg is górcső alá került.

A kutatás várható eredményeként arra számítok, hogy a Vajdaságban dolgozó, roma/cigány tanulókat oktató pedagógusok többségének nincs meg a megfelelő szakképzettsége ahhoz, hogy több nemzetiségből álló osztályban tanítson, ami kihat a roma/cigány tanulók iskolai teljesítményére is. Továbbá a roma/cigány tanulók gyengébb iskolai teljesítményére egyéb tényezők is kihatnak, kezdve a családból származó hátrányoktól egészen az ország, azaz Szerbia kisebbség oktatás politikájáig, ami némely pontnál eléggé kifogásolható, amely pontok előadásomban reprezentálva lesznek.

Karácsony-Molnár Erika

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Néphagyomány az oktatásban

A hagyományos falusi közösségekben nem kellett külön tanítani többek között a népi játékokat, népszokásokat, néptáncot, hiszen mindezeket főként utánzással, belenevelődéssel sajátították el a gyermekek. Mindezen természetes hagyományozódás megszűnésével előtérbe került az újratanulás társadalmi méretű megvalósítása. A pedagógusok az oktató-, nevelőmunkában felismerték a kulturális örökségünk azon értékeit, amelyeket a néphagyományon keresztül lehet közvetíteni.

A néprajz, a hagyományismeret oktatásban való megjelenésének kérdése már a 20. század első felétől jelen volt a közoktatás megoldandó kérdései között: pedagógusok, néprajzosok hangsúlyozták ezen ismeretek fontosságát az oktatásban. Az 1990-es években egyre erősebben fogalmazódott meg a társadalmi igény, hogy a hon- és népismeret, néphagyomány bekerüljön a közoktatásba. Dr. Andrásfalvy Bertalan véleménye szerint „A néprajz oktatás lehetne a népek egymás közti megbecsülésének legtermészetesebb és legeredményesebb útja...”. Ugyanakkor az UNESCO Közgyűlése már 1989-ben a hagyományos kultúra és folklór védelmére tett nemzetközi ajánlást.

Az 1995 és 2012 közötti időszakban megjelent Nemzeti alaptantervben és Kerettantervben megfogalmazott rendelkezések, előírások megteremtették a néprajzi ismeretek oktatásának lehetőségét a magyar iskolákban. Ennek része a jeles napi, ünnepi szokások is. Tanításának célja többek között a hagyomány és értékeinek továbbadása, éltetése, az ünnepre való emlékezés, valamint a hagyományok élményszerű megismerésével az iskolás korú gyermekek közösségtudatának, nemzeti azonosságtudatának az alakítása, fejlesztése.

Karászi Zsuzsanna

Debreceni Egyetem

Évektől lélekgig!? Állami és egyházi felsőoktatási intézmények óvó- és tanítóképzős hallgatóinak vallásossága a Partium régióban

A 21. század elején a felsőoktatásban tanuló fiatalok körében igen megoszlik a vélemény a vallásosságról. Az egyetemi évek döntő spirituális változásokat hozhatnak (Pusztai, 2013), lesznek olyanok, akik itt kerülnek közelebb, mások pedig itt kezdenek távolodni az addig élt vallási élettől. Különböző társadalmi tényezők játszhatnak döntő szerepet a vallásosság alakulásában, mint például a család, a barátok, az iskolai közösségek, a felsőoktatási intézmény stb.

Kutatásunkban arra igyekszünk rávilágítani, hogyan alakul a jelenlegi egyetemi hallgatók vallási szocializációja a kezdetekben, a családban, az önállóan megkezdett életben, és a felsőoktatási intézményekben, valamint, hogy sikerült-e a vallás átörökítése a generációk között. A kutatási kérdések releváns megválaszolásához állami és egyházi felsőoktatási intézmények hallgatóival készítettünk többgenerációs interjút. A mintába bekerült válaszadók lakóhelyének kiválasztásában figyelembe vettük, hogy rendelkezzen állami és nem állami oktatási szektorral a felsőoktatásban. Választásunk ezért esett a Partium régióra, ahol két felsőoktatási intézményben végeztük a terepmunkát, interjút és résztvevő megfigyelés eszközeire támaszkodva.

Karikó Sándor

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

A jóság mint a nevelés misztériuma (Miért kell hogy neveljünk?)

A tanulmány azt próbálja bizonyítani, hogy a nevelés legbensőbb tartama, „szent” küldetése a jóság eszméje és erénye. Ez egy belső erő és hit, ami magával ragadó adománya az emberi létezésnek. A jóság nemcsak a mesékben és az ideák birodalmában, hanem a mindennapok valóságában is megnyilvánul. Nyilvánvaló, a gyakorlatban sokféle gyarlósággal, bűnnel, gonoszsággal is találkozunk. Mégis a jóság iránti készségünket és képességünket kiölni az emberiség történetéből nem lehet: amíg létezik történelem, addig mindig is élni fognak közöttünk jóemberek.

Karlowits-Juhász Orchidea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Ismerős idegen. Egy kvalitatív kutatás és ami mögötte van

A 18 éves, nehézsorsú, állami gondozott fiú teljes életútját rögzítő 12 interjú (20 órányi hanganyag) egy olyan világba kalauzol el minket, amely általában csupán ritkán és felületesen válik láthatóvá a többségi társadalom számára. A periférián való lét megdöbbentő képei mögött egy olyan sajátos – interjúalanyomon túlmutató – életvitel és értékrend bontakozik ki, amelynek megértése és elfogadása nélkül nehezen képzelhető el érdemi pedagógiai, szociálpedagógiai munka.

Kutatási eredményeim szóbeli/írásbeli közléseivel nem titkolt célom, hogy nyitottságra, megismerésre és nézőpontváltásra ösztönözzek, mivel meggyőződésem, hogy pedagógusként, szociálpedagógusként mindegyre szükségünk van ahhoz, hogy megérthessük az interjúalanyomhoz hasonló, deprimált gyerekek, fiatalok attitűdjeit, viselkedését, életvezetését, iskolához való viszonyulását.

Jelen előadásom fókuszába a kutatói szerep (ön)vizsgálatát, a szubjektivitás-objektivitás problematikáját, illetve a különböző kutatásetikai kérdéseket (mint például a személyes felelősséget és a beavatkozás dilemmáját) helyezem.

Kautnik András

Szent Gellért Gimnázium

Minőségbiztosítás az online tanulási folyamatokban

Elméleti kutatásaim alapján készült előadásomban az online tanulási folyamatok értékelésével és minőségbiztosításával kapcsolatos fontosabb fogalmakat értelmezem a hazai és nemzetközi (quality assurance, assessment, evaluating) szakirodalom alapján.

Kitérek a minőségbiztosítással kapcsolatos európai unió-s és egyetemi elvekre, trendekre ezen a területen.

Az előadás második felében egy olyan empirikus kutatás kérdéseit, problémáit mutatom be, melynek célja feltérképezni a tanárképzésben résztvevő oktatók és hallgatók nézetrendszerét az online eszközökkel segített társas tanulás minőségi kritériumaival kapcsolatban.

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem

A preventív egészségpszichológia feladatai és lehetőségei az iskola világában

Az egészségpszichológia teoretikus, praktikus és módszertani ismeretek nyújt az egészségfejlesztés és –fenntartás, a prevenció, az egészség vs. betegség és működési zavarok háttere, továbbá az egészség(politika) analízise és fejlesztése vonatkozásában. Történetének elmúlt négy évtizede több irányzat kialakulását hozta magával, amelyek között foglal helyet a preventív egészségpszichológia is, ami a populáció egészségvédelmére fókuszál. Tárgyköre az egészségmegőrzés és –fejlesztés, melynek bázisát az aktuális népességre vonatkozó egészségmutatók adják. Az itt dolgozó szakemberek iskolákban, különböző szervezeteknél és a médiában dolgoznak, s kommunikációjukkal és viselkedéses intervencióval operálnak. Előadásomban az egészség(magatartás) szempontjából meghatározó tényezők fejlődési kontextusban megnyilvánuló specifikumait, valamint az egészségmegőrzés és –fejlesztés jellemző irányvonalait kívánom bemutatni a résztvevőknek.

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem

A veszteség pszichológiája

Életünk során megannyi veszteséggel kell, hogy megküzdjünk. Reakcióink sorozatát pedig gyászként definiálhatjuk. A „jelentős másik” halála különösen nehéz élethelyzetet teremt a hozzátartozók számára, akik az élet ezen elkerülhetetlen részével szembesülnek. A gyász azonban nem betegség, hanem egy természetes és normális válasz az adott helyzetre. Mi felnőttek mégis hajlamosak vagyunk arra, hogy a gyermekeket távol tartsuk, óvjuk ettől. Azonban inkább volna adaptív támogatásuk, viselkedéses mintákkal történő eligazításuk a szomorú esemény kapcsán. A különböző életkorú fiatalok halálképe is eltérő. A szeretett személy elvesztése kapcsán megélt gyászt azonban a gyermek individuális sajátosságai, társas érettsége és szerzett tapasztalatai is befolyásolják. Az átélt veszteség azután a megismerő folyamatok és az iskolai teljesítmény gyengülését, megváltozott viselkedést és

fokozott szenzitivitást eredményezhetnek. Előadásomban ezekre a változásokra, gyermeki megnyilvánulásokra és a gyászban lévő egyén oktatásával, segítségével megbízott nevelő feladataira orientálva kívánom megosztani szakirodalmi ismereteimet, gyászolók segítségével összefüggésben szerzett tapasztalataimat a konferencia résztvevőivel.

Knausz Imre

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

„...milyen egy ember, amikor autentikus”? Oktatás és nevelés ellentmondásos kapcsolata a 21. században

A cím Ancsel Éva egy „bevezetésére” utal: „Elég sok mindent el tudok képzelni. De azt semmiképp, hogy milyen egy ember, amikor autentikus.” Az előadás először kísérletet tesz a kérdés nagyon gyakorlatias megválaszolására. Az autenticitást a közvetlen személyes emberi kapcsolat összefüggésében értelmezi mint a személyiség áttetszőségét – szembeállítva az intézményi gépezet funkciójaként működő ember eldologiasodott jellegével. Őszinteség, bizalom és elfogadás hármassága alkotja azt a fogalmi teret, amelyben a gyakran hangoztatott közhely, hogy „a jó pedagógus szereti a gyerekeket” megvalósulhat.

Az előadás második része viszont azt kísérli meg kimutatni, hogy a modern tömegoktatás körülményei között éppen nem ennek a szeretetközösségnek, hanem az ember és a tudás eldologiasodásának a birodalma lesz az iskola. Oktatás és nevelés dichotómiájában ez az ellentmondás mutatkozik meg. Amellett fogok érvelni, hogy az intézményrendszernek ez az eldologiasító hatása igazán csak most válik problematikussá, amikor különböző okokból hiteltelenedik az iskola műveltségközvetítő funkciója (voltaképpen maga a hagyományos műveltség), és különös erővel vetődik föl az az igény, hogy a pedagógus legyen nevelő, azaz olyan autentikus ember, aki képes a személyiségét felkínálni viszonyulási pontként a rá bízott tanítványoknak. A modern közoktatásnak tehát azzal az ellentmondással kell szembenéznie, hogy az iskolai nevelés egyszerre tűnik égetően szükségesnek és teljesen lehetetlennek.

Zsófia Kocsis

University of Debrecen

Student employment as a possible factor of drop-out

One of the possible causes of drop out is the attractiveness of the labor market. In the life of university students, the date of employment does not coincide with the date of the degree acquisition (Bocsi, 2013). The plasticity of joining the labor market has led to the fact that today the earnings of people without a diploma are sometimes higher than those who has a degree. In this sense, the attractive effect of the labor market is even more effective (Kun, 2014). This may be due to the negative judgment of the marketability of the professions they study, which may lead to the interruption of university studies. As a consequence of student work, there are some very important questions: What are the elements of individual, demographic, social factors and the institutional environment that help or hinder the employee student in creating a balance of learning and work? What is the workload that increases the risk of dropouts? In our present study, work during university studies played a significant role in the interviewees' lives and this had an impact on their dropouts. In the qualitative research we analyzed 7 semi-structured personal interviews. This section of our

research also draws attention to the fact that work during university studies is an indispensable test point for the dropout and the strengthening of the relationship between higher education institutions and the labor market is still a task to be achieved.

Kocsis Zsófia

Debreceni Egyetem

Hallgatói munkavállalás határon innen és túl

A jelenlegi kutatás a magyarországi valamint a szomszédos országok egyetemi hallgatóinak munkavállalási szokásait vizsgálja. Napjainkban a munkavállalás fontos szerepet játszik az egyetemi hallgatók életében. A tanulmányok, a munka és a munkanélküliség közötti határok egyre jobban elmosódnak, manapság a munkába állás időpontja nem esik egybe a diploma megszerzésének időpontjával. Kétségtelen, hogy az egyetemi évek alatt megszerzett munkatapasztalat jelentős hatást gyakorol a későbbi foglalkoztatás sikerére. A kutatás során igyekeztünk választ kapni a következő kérdésekre: Milyen tényezők befolyásolják a diákokat, hogy a tanulás mellett munkát vállaljanak? Milyen mértékben befolyásolja a foglalkoztatás a tanulók eredményességét? Van-e különbség az egyes országok hallgatóinak munkavállalási szokásai között? A kutatás célja, hogy bemutassa a diákok foglalkoztatási csoportjainak különbségeit és hasonlóságait. Vizsgálatunkban kvalitatív és a kvantitatív adatokra támaszkodunk. Az intézmények hallgatóinak munkavállalási szokásai lettek összehasonlítva egy nagy volumenű kérdőíves adatfelvétel másodelemzése során (IESA, N = 2017). A kvalitatív kutatás során strukturált személyes interjúk eredményeit elemeztük. A kvantitatív vizsgálat eredményei különböző statisztikai szignifikanciát mutattak a társadalmi és teljesítmény tényezőkkel összefüggésben. Az eredmények további kutatások elvégzésére sarkallnak, hogy részletesebb képet kapjunk az egyetemisták munkavállalási szokásairól, főként a mélyebben gyökerező, finom összefüggések hálózatáról. Bár kutatás feltáró jellegű volt, mégis alapját képezheti a munka és a tanulmányok összehangolásával foglalkozó intézményi politikák kidolgozásának

Kovács Krisztina

Szegedi Tudományegyetem, JGYPK

Integráló pedagógusok együttneveléssel kapcsolatos nézeteinek vizsgálata

Az utóbbi évtizedben Magyarországon nőtt a sajátos nevelési igényű gyerekek száma (KSH, 2017), akiknek a nevelésében, oktatásában az egyik legfontosabb szereplő a pedagógus. Több nemzetközi és magyar vizsgálat rámutat arra, hogy az integráció egyik sikerkritériuma a nevelői attitűdben rejlik. Napjainkban a pedagógusjelöltek és a kezdő pedagógusok (mentoráltak) integrált neveléssel kapcsolatos szemléletének alakításában a mentor mint referenciaszemély jelenik meg. Pedagógiai kultúrája, mentalitása, értékrendje és az együttneveléssel kapcsolatos beállítódása révén mintát mutat a mentoráltak számára. Ezért szükséges annak vizsgálata, hogy a mentorhallgatók milyen attitűddel rendelkeznek a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelésével kapcsolatban.

Az előadás egy feltáró-fejlesztő empirikus kutatás eredményeit ismerteti. A kutatás a Szegedi Tudományegyetemen működő mentorképzésben részt vevő pedagógusoknak az

együttnevelés iránti attitűdjét vizsgálja. Az attitűdvizsgálathoz kérdőíves technika került alkalmazásra. Az adatok feldolgozása kvantitatív és kvalitatív elemzéssel történt. A kutatás eredményei bemutatják a mentorhallgatók beállítódásának, a mentori szerepeknek és kompetenciáknak a jellemző vonásait az együttnevelést illetően.

Kovácsné Duró Andrea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Versenyek, vizsgák, vélemények. Gyakorló pedagógusok tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében

Az intézményes nevelésben-oktatásban a gyerekek értékelésének számos módszere ismert. Közülük a versenyek és a vizsgák alapvetően a szummatív értékelés tipikus alkalmi, amelyek komplex jellegükből következően, a személyiségfejlesztés, a motiválás, a differenciálás eszközei is lehetnek. Szelekciós funkciójuk következtében pedig – főként a kudarcok nem megfelelő kezelése esetén – destruktív hatást is kifejthetnek. Ugyanakkor felvetődik a kérdés: a sokféle, olykor egymással is ellentétes elvárásnak hogyan tudnak megfelelni? A Miskolci Egyetem hallgatói körében lefolytatott egyéni kérdőíves felmérések során erre a kérdésre kerestük a választ. Mindenekelőtt a gyakorló pedagógusok attitűdjeit, a versenyek/vizsgák hasznosságáról, prognosztikus szerepéről, rendszeréről, tartalmáról, a hozzájuk kötődő feladatokról vallott nézeteit szándékoztunk feltárni.

A válaszadók versenyekhez/vizsgákhoz fűződő asszociációi a pedagógus szerepkörhöz illeszkedő fogalommezőben helyezkedtek el; az eddig átélt sikerek és kudarcok nyomán ambivalensen viszonyulást tükröztek. Hasznosság szempontjából ezen értékelési módszereknek az egyéni fejlesztésben, a gyerekek alaposabb megismerésében betöltött szerepét, valamint a saját munkáról való visszajelzés lehetőségét hangsúlyozták. Kritikai hangvétel főként az eredményközpontú értékeléssel, ill. annak a gyerekek személyiségére gyakorolt negatív hatásával összefüggésben jelent meg. A rendszerszintű változtatás szükségességét a megkérdezettek többsége elismerte. A módosító javaslatok – mind a versenyek, mind a vizsgák vonatkozásában – elsődlegesen a tartalomra, mindenekelőtt a kompetenciaalapú, életszerű, kreatív feladatok előtérbe helyezésére vonatkoztak. Bár a versenyek/vizsgák sok szempontból töredékes képet adnak a gyerekekről, létjogosultságuk megkérdőjelezése (egy fő kivétellel) nem merült fel.

A kapott eredmények összességében arra utalnak, hogy a gyakorló pedagógusok tapasztalatai, nézetei harmonizálnak a vonatkozó szakirodalom közelmúltbeli helyzetet tükröző megállapításaival – a versenyek és a vizsgák előnyei, hátrányai, továbbfejlesztésük lehetőségei tekintetében. Továbbra is megoldandó problémaként jelentkezik viszont a valóságot jobban tükröző, a gyerekek sokoldalú megismerésén alapuló teljesítmény-értékelés; az eltérő minősítés háttérben álló szubjektív elemek (pl. a pedagógus személyisége, személypercepciót torzító tényezők) szerepének csökkentése, a követelmények pontosabb meghatározása.

Köpeczi-Bócz Tamás

Corvinus University of Budapest

New Technologies in Thought Development

Modern technology has an impact on our cognitive abilities, which could be quite significant, in terms of learning outcomes. One important aspect to examine, is the effect of technology on the ability to teach independent learning, as we develop into thinking and perceptive adults. However, thought development is not nearly as optimized and modern, as we would like to believe. In a world of modern technologies, reading becomes superficial, as we no longer create in-depth thinking about the material read. That is, with changes in how we read, our ability for in-depth thought declines (Carr, 2010). Additionally, the critical skill needed to select unrelated information, becomes lacking and incomplete (Mason & Rennie, 2008). With the increased use of television, video games, and the Internet, our in-depth processing ability, inductive analysis, critical thinking, imagination, and reflection, are all reduced (Greenfield, 2009). New technologies also bring new challenges. In many countries, for example, the web search engine is taught separately, in selection, ranking, parallel thinking, and essential vision. Many find educational games as such tools, that can help educator's work in teaching learning, and thought development. It is not surprising, however, those that regularly play games, will have their performance greatly improved, compared to those who don't. As for the developmental effect of games, the main issue is actually problems of transfer. From a pedagogical effectiveness point of view, the question is, how far does improvement in other areas appear. From this point of view, we can discuss three types of potential impact: 1) no transfer, where development is limited only to the performance within a given game, 2) near transfer, ie. similar behaviors requiring the same ability, 3) distant transfer, the game's evolution evolves development of other skills. We would like to present an experiment, in which 15 games of cognitive skills development have been developed, so that after each development game (set of tasks), the teacher receives a group cognitive profile report on the students. Based on such report, you can evaluate the work accomplished so far (executive, memory, social, attention, space-visual, and speed), according to cognitive skills. With this tool, digital education gives a methodical palette to teachers, whom, after process measurement and algorithmic evaluation, do not give marks, but rather, new motivational tasks. The 21-st century technological environments can be used as an effective development tool, and even without adequate educational strategies, or without new pedagogical solutions, can still be used as an effective tool for thought development, in a professional pedagogical environment.

Kővári Attila, Gógh Előd

Dunaújvárosi Egyetem

Középiszkolai tehetség gondozás - Felkészítés az életen át tartó tanulásra

Az életen át tartó tanulás kialakulását a tanulási motivációk alapvetően befolyásolják. Az iskolában mutatott példaértékű nevelés, az iskolában és az iskolán kívüli önfejlesztésre, a tudás bővítésére, fejlődésre történő nevelés ebben alapvető szerepet játszik és pozitív irányban segít a tanulási hajlandóságot, a hosszútávú célok kialakulását. Ezért különösen fontos, hogy az iskola milyen mértékben ösztönöz az iskolában tanultakon kívül további

önfejlesztésre, ismeretek bővítésére (Czeglédy, I. és Rozgonyi, T., 2009). A középiskolai tehetséggondozással kapcsolatosan mérnökinformatikus hallgatók kerültek megkérdezésre (N=64), hogy ők hogyan vélekednek, számukra milyen lehetőségek voltak az iskolában tanultakon kívüli önfejlesztésre, tudás további bővítésére, milyen mértékben ösztönözték őket erre akár projektfeladatok keretében (Nádasi, M., 2010). A megkérdezett hallgatók véleménye azt mutatja, hogy azokban az iskolákban, ahova ők jártak, ott jobb lehetőségek voltak az informatika területen az önfejlesztésre, valamint ebben különbségek mutathatók ki a városi és a vidéki iskolák között. Összességében a tehetséggondozás az önfejlesztés által, már középiskolában pozitív irányba mozdíthatja a továbbtanulási hajlandóságot, amelyek elősegítik az egész életen át tartó tanulásra való törekvést.

Lepes Josip, Namesztovszki Zsolt, Grabovac Beáta, Hegedűs Katalin, Kovács Cintia, Pintér Krekity Valéria, Major Lenke,
Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

Az óvoda-iskola átmenet kihívásai

Minden ember, minden gyermek különböző. Rendkívül különböző módon sajátítják el a tudást és készségeket, különböző módon tanulnak. Ez meghatározza azt, hogy milyen eredményt érnek el (vagy elérnek-e egyáltalán valamilyen eredményt?) bizonyos tevékenységekben. Az utóbbi időben számos vizsgálat hívta fel a figyelmet a kora gyermekkori fejlődés jelentőségére. Az alapkészségek fejlődése, amely a kezdő szakaszt jellemzi, rendkívül fontos fázisa minden gyermek fejlődésének. A nevelési és tanítási tevékenységünk alapkövetelménye, hogy minden gyermek számára biztosítsa a képességei kibontakoztatásához szükséges feltételeket, s nyújtson támogatást ahhoz, hogy leküzdhesse azokat az akadályokat, amelyek születésénél, vagyoni helyzeténél vagy bármely más oknál fogva hátrányt jelentenek a számára.

Lőrincz Andrea

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Iskolára ítélve

Metaforaelemzésre épülő tudományos kutatómunkám középpontjában az állami gondozott fiatalok iskolareprezentációjának vizsgálata áll. Antropológiai jellegű kvalitatív kutatásom a gyermekotthonban megvalósuló résztvevő megfigyelésen és az intézményben élő 15 általános iskolás fiattal készített mélyinterjúk anyagán alapszik. A korábbiakban ezen a terepen végzett kutatási tevékenységeim során szerzett tapasztalataim és a fiatalokkal kialakított személyes viszonyom motivál arra, hogy újabb és újabb témák fókuszba helyezésével ismerjem meg az életüket, és ismertessem azt meg azzal a világgal, mely őket többnyire előítéllettel szemléli.

Az interjúk elemzése során a valós szövegekben előforduló metaforák szisztematikus beazonosítása, elemzése történik. A metaforák egy, a verbalizált szövegnél magasabb szintű kognitív képződményként kerülnek megvizsgálásra. A konkrét nyelvi képződmények és a nyelvi metaforák egymást kiegészítve mutatnak a teljesség felé, és ennek köszönhetően megvalósítható a témával kapcsolatos mélyebb érzések és vélekedések feltérképezése is.

Kutatásom célja, hogy a LAKOFF és JOHNSON (1980) által megalapozott „standard fogalmi metaforaelméleten” alapuló interjúelemzési módszerrel feltárjam az állami gondozott fiatalok életének egy újabb szegmensét. Szeretnék belesni az iskolakapuk és a tantermek kulcslyukain, és a gyerekek/fiatalok szemével leképezni az iskola jelenségvilágát, hozzájárulva ezzel ahhoz, hogy az iskoláról alkotott képük rendszerezett formában megragadható legyen.

Előadásomban azokat a metaforákat kívánom bemutatni és röviden értelmezni, amelyek leginkább jellemzőek voltak a diákok elbeszélései során. A metaforavizsgálat eredményeinek szintetizálásával igyekszem meghatározni és beazonosítani azt az atmoszférát, amely napi szinten körülveszi az iskolában a diákokat, s amely talán nem is tudatosodik, de tudat alatt minden reggel, az iskolába való belépéskor magába zárja a diákokat.

Lőrincz Gábor

Selye János Egyetem

A magyar nyelv szókészletének rétegződésével kapcsolatos tananyagrészek megjelenése különböző tankönyvvariánsokban

Előadásomban a magyar nyelv szókészletének rétegződésével kapcsolatos tananyagrészek megjelenését vizsgálom különböző szlovákiai, magyarországi és ukrainai tankönyvvariánsokban. Rámutatok arra, hogy ezeknek a tananyagrészeknek a szakmaisága sok esetben nem megfelelő szintű, illetve arra is, hogy a nyelvtudomány társtudományainak (régészet és történettudomány) legújabb eredményei alapján hogyan lehetne módosítani ezeknek a tananyagrészeknek a felépítését, oktatását.

Lőrincz Julianna

Selye János Egyetem

A stíluskompetencia fejlesztése az anyanyelvtankönyvek elméleti stilisztikai anyagaival és gyakorlataival

Az anyanyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztése végigkíséri a teljes anyanyelvi képzést az 1. osztálytól az érettségiig. Az anyanyelvi kompetenciafejlesztés egyik fontos feladata a tanulók stílusképességének fejlesztése.

Előadásom első részében azt vizsgálom, hogy a szlovákiai magyar általános iskola 5–9. osztályos tankönyvei és munkafüzetei milyen stilisztikai tananyaggal, feladatokkal és gyakorlatokkal segítik a tanulók stíluskompetenciájának fejlesztését, hogy a képzés végére a tantervben előírt, a különböző kommunikációs helyzetekben adekvát nyelvi-stilisztikai készségek kialakuljanak. Ehhez segítséget nyújtanak a különböző írásbeli és szóbeli kommunikációs készséget fejlesztő feladatok, a szövegértési, fogalmazástani feladatok és gyakorlatok is.

Az előadás második részben a középiskolai 2–4. osztályos tankönyvek anyagát tekintem át, azt vizsgálva, hogy milyen új gyakorlatok és feladatok segítik a tanulók stíluskompetenciájának fejlesztését.

Lubinszki Mária

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Az egzisztenciális pedagógia lehetőségei a tanárképzés szakmai önismeret kurzusain

A felsőoktatásban töltött több mint tizenöt év arra inspirált, hogy a tanárképzés keretein belül a gyakorlati kurzusok keretében, különösen a szakmai önismeret órán új értelmezési horizontokkal és módszerekkel segítsem a hallgatók szakmai szerep személyiségének fejlődését. A hallgatókkal végzett intenzív munka olyan elakadásokra, ellenállásokra és egzisztenciális konfliktusokra mutatott rá, amelyek a hagyományos pszichológiai iskolák értelmezésében nehezen kezelhető. Az egész életen át tartó fejlődés egyik kitüntetett, és legnehezebb lépcsőfoka a felnőtt életszakaszba kerülés. A szakmai szerepen kívül valamennyi életterületen megújulást követel; a felnőtté válás folyamata a legritkább esetben sem zökkenőmentes. Az átmeneti, hosszabb-rövidebb ideig tartó teljesítményzavarok, érzelmi hullámvölgyek és diszfunkciók a fejlődés természetes velejárói. A Viktor Frankl által alapított, majd Alfried Längle által továbbfejlesztett logoterápia és egzisztenciaanalízis szemléletmódja és értelmezési horizontja értékes támpontokat nyújthat a pedagógia számára. A heideggeri filozófia és a freudi pszichoanalízis találkozásából született daseinanalízis legfontosabb hozadéka a szorongások értelmezésnek, valamint a legsajátabb létlehetőségek kibontakoztatásának területén mutatkozik meg. A dasein az emberi egzisztencia természetére utal, amely nyitott módon „jelen” van a világban, „itt” van. Ahogy benne tartózkodunk, ami megérint belőle és igénybe vesz, ami a mi módunkon hozzáférhető. Nem magát az embert értjük alatta, hanem azokat a minőségeket és létmódokat, ahogyan a világban betölti helyét, ahogy éli az életét, ahogy viszonyul önmagához, a többi emberhez és a világhoz. Előadásomban szeretném bemutatni, mely pontokon és miként használhatunk új módszereket a szakmai önismeret kurzus keretében.

Maier Enikő

Partiumi Keresztény Egyetem

Team Based learning

In my paper I want to present a new teaching method called team based learning. It is a form of cooperative learning where permanent groups of students are used throughout the semester. I will start by presenting the history of the method from its origins to nowadays. In the second part I will offer a detailed presentation regarding its usage.

Magyar Sára

Partiumi Keresztény Egyetem, Bölcsészettudományi és Művészeti Kar Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék

A romániai MID-oktatás a nagyváradai műhely tükrében

Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy a romániai magyar mint idegen nyelv (helyenként fakultatív magyar) módszertanának oktatásában, oktatáspolitikai tervezésében, a nyelvi revitalizációs törekvésekben milyen szerepet tölt be a Partiumi Keresztény

Egyetemen működő magyar nyelvi szakmai műhely, illetve a vele párhuzamosan működő pedagógusképző. Célom bemutatni azokat az eredményeket, amelyek az oktatástervezés, a módszertani munkálatok és a tanítási gyakorlat hármasságán keresztül értelmezik azt a kutatói, oktatói, menedzseri magatartást, amely lehetővé teszi, hogy egyetemünk ne csak a szűkebb régióban, hanem országos, és nemzetközi szinten is felvállaljon egyfajta hiánypótló és missziós tevékenységsorozatot a romániai magyar pedagógusképzésen keresztül.

Kutatási módszerem az aktív résztvevői megfigyelés, melynek keretében például magyartanító gyakorló pedagógusok iskolai munkájára reflektálok, illetve oktatástervezési és oktatáspolitikai dokumentumok tartalomelemzésén keresztül vizsgálom a kiinduló kérdéssort. Elméleti keretként használom Giay Béla és Nádor Orsolya (1998), Bartha Krszitina (2016), Magyari Sára (2005; 2006; 2015; 2017) és Péntek János (1999) munkáit.

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

Mérnökstanár hallgatók munkaadói megelégedettség vizsgálata

A világ legsikeresebb iskolarendszereit vizsgáló kutatások szerint, meghatározó tényező abban a tanárok kiválósága. Ezt tükrözi vissza a finn, a lett, a japán, holland és lengyel oktatási rendszerekben a tanárjelöltek szigorú szűrése, majd magas színvonalú képzése. Fontos továbbá a betanulási időszak mentori támogatása, illetve a tanulástámogatás színvonala. A tanárképzés minőségfejlesztése szempontjából, érdemi visszacsatolást jelent a képző intézmények számára, a DPR vizsgálat. Tanárképző Központunk 2010 óta teljes körűen méri fel az osztott képzési formában végzett mérnökstanárok munkaadói megelégedettségét. A felmérés kulcsterületei: a szakmai felkészültség színvonala, a tanári készségek és képességek értékelése, a Berliner féle tanári professzionalizmus elemeinek vizsgálata, továbbá a munkaadói ajánlások köre, a képző intézmény felé. A kutatás keretében, n=70 fő mérnökstanár jelölt értékelésére került sor. A jelöltek szakmai felkészültségével - öt fokozatú skálán mérve-, $x=4,24-4,90$ értékekkel; elégedettek a munkaadók. A tanári munkakör ellátás területén, a tanórákon túlmenően, az iskolai feladatok ellátásába történő bekapcsolódást értékelték legmagasabbra ($x=4,84$). A kompetencia nívószinteket tekintve: a leggyengébbre az idegen nyelvtudás használatát, még a legmagasabbra a tanári pálya iránti elkötelezettséget, a segítő magatartást értékelték. A kvalitatív értékelés területén a fejlesztendő területként jelölték meg a gyakorlatiasabb oktatást, a differenciált módszerhasználatot, az innovatív fejlesztési feladatokra való felkészültséget.

Makrai Kata

Miskolci Egyetem, BTK Tanárképző Intézet

Mit kezdünk a mítoszokkal? – Az otthoni és iskolai szexuális nevelés eredményessége egy tanoda meglátása szerint

Vizsgálatok által alátámasztott tény (Lásd. Janky, 2007) hogy a korai szülővé válás következményeként létrejövő korai iskolaelhagyás jelentős veszélyforrás közoktatási rendszerünkre. Különösen igaz ez a roma/cigány fiatalok esetén. Mit tehet prevenció céljal egy-egy intézmény? Véleményem szerint adekvát információkat nyújtó, életkorhoz igazodó

szexuális nevelést biztosíthat diákjai számára. Hogy megvalósul-e ez? Erre kerestem előadásom során bemutatásra kerülő kutatásomban a választ.

„Kettősházán” civil kezdeményezés által a jelen formában 2012 óta működik tanoda, mely elsősorban a helyi szegregátumban, hátrányos helyzetben élő roma/cigány fiatalok támogatására szerveződött. Hármass célrendszer alapján működnek. Egyik céljuk az iskolai tananyagban való segítségnyújtás, másik a gyermekek identitásának megerősítése, a harmadik pedig a gyermekek társadalmi integrációjának elősegítése. Elmondható, hogy mind a vezetők, mind az önkéntesek szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekekkel, és családjaikkal egyaránt. A tanoda egyik alapítójával, illetve koordinátorával készített részben strukturál interjúim alapján célom az volt, hogy feltárjam, ők hogyan látják a családokban folyó szexuális nevelést, illetve az ezt kiegészítő, támogató intézményi szexedukációt. Kérdéseim által szerettem volna feltárni azt, hogy az interjúalanyok meglátása szerint az alapvetően tradicionális elveket valló cigány családok beszélnek-e gyermekeikkel a szexualitás témaköréről, vagy tabuként kezelik azt? Illetve, hogy látják az esetleges ismerethiányokat pótolja-e az iskolában végzett felvilágosító munka? Kutatásom során a szexuális nevelést tágan értelmeztem, így kitértem a nemi szerepek, a párkapcsolatok, a szexuális aktus során alkalmazott védekezés, a menstruáció, a szülés, születés, illetve a családon belüli és/vagy nemi erőszak témaköreire. Valamint mivel interjúalanyaim a fent vázolt területeken számos hiányosságot észleltek a gyermekek tudásrendszerében fontosnak véltem információkat gyűjteni arról is, miként kívánnak a tanodában a szexuális nevelés témakörével foglalkozni.

Bár vizsgálatomat szűk mintán, és a közoktatási intézményekben tanuló gyermekek egy speciális csoportjával kapcsolatban végeztem, úgy vélem eredményeim rávilágítanak arra, hogy az intézményekben, már kisgyermekkoról, életkorhoz adaptáltan folyó szexuális nevelés nélkülözhetlen feladat.

Aranka Mészáros, Ildikó Csapó
Szent Istvan University

Social skills development subject at Szent István University

The syllabus for the Social skills development subject at the Human Resources bachelor degree course has been tailored in line with the course's specificities based on several research results. Our aim is to develop students' social skills, which can help increase satisfaction and commitment at future workplaces with regard to their and their colleagues' work values – with a special emphasis on Y and Z generations. According to a Clutch HR research institute survey conducted with a sample size of 1,000, younger generations' satisfaction and employee commitment can be maintained by consistent, accurate and immediate feedback (Peacock, 2016). The results of a generation gap survey show that the younger respondents are, the more important they find self-empowerment, the representation of their own interests and needs (Mészáros - Kollár, 2016).

Thus, the main topic of the Social skills development subject, taught in the form of training, is developing assertiveness. Within the frameworks of the subject, one of the main modules is developing partnership communication, conflict prevention and resolution using the parallel transactions method of Transactional Analysis. The syllabus includes Thomas Gordon's I-messages techniques to help create individual autonomy, whereas active listening helps develop paying attention to others. Another main module in the training is

giving positive and constructive negative feedback in a mature way, which is very important to younger generations.

Our lecture presents the detailed syllabus of the training, while our article to be published in an edited collection includes specific exercises for developing these skills.

References:

Mészáros, A. - Kollár, P. (2016): Különböző generációk munkaérték vizsgálata In: BKIK GSZT (szerk.) Megújulás és fenntarthatóság Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, 2016. pp. 70-80.

Peacock, A. (2016). Engage Millennial Employees with Feedback and Evaluation; Letöltve: <https://clutch.co/hr/resources/engage-millennial-employees-feedback-evaluation>.

Námesztovszki Zsolt, Kovács Cintia

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

IKT az oktatásban jellegű programok és fejlesztések az MTTK-n

A tanulmányunkban rövid áttekintést adunk az IKT az oktatásban kapcsolatos kurzusokról, műhelyről és tehetséggondozásról, az eddig elért eredményeinkről, valamint azokról a távlati célokról, amelyeket meg szeretnénk valósítani az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán.

Némety Alexandra

Selye János Egyetem

A nyelvi kontaktushatás előfordulásának okai a szlovákiai magyar anyanyelvű diákoknál

Jelen dolgozat a szlovákiai magyar anyanyelvű diákok nyelvhasználatában előforduló kontaktusjelenségeket vizsgálja. A dolgozat tárgyalja, hogy milyen mértékben van jelen és hat a szlovák, illetve angol nyelv a Szlovákiában élő magyar iskoláskorúak nyelvhasználatára. Célja nemcsak a szlovákiai magyar anyanyelvű diákok nyelvi kontaktusokhoz való viszonyulásának felmérése, hanem azok előfordulási helyének és gyakoriságának, jellegének és mennyiségének vizsgálata is. A dolgozat a kontaktusjelenségek vizsgálatára alkotott kérdőíves felmérés kiértékelésére is fókuszál.

Orsovics Yvette

Selye János Egyetem, Komárno

Az esztétikai nevelés helye és lehetőségei az alapiskolai oktató-nevelő folyamatban

Az emberiség a több évezredes történelme során számos értéket hozott létre és halmozott fel. Az elődök hagyatékaira támaszkodva az egyes nemzedékek megismerhetik a környező világukat, szervezhetik életüket és az addig felhalmozott ismeretek és tapasztalatok alapján újat alkothatnak.

Az esztétikai nevelésben fontos szerepe van az állandó önkifejezés biztosításának. Sikeressége nagymértékben függ a „szülői ház” kulturális színvonalától, attól, hogy az egyén

milyen kapcsolatot ápol a népi kultúrával, vagy, hogy összhangban él-e az őt körülvevő környezettel, természettel. Minden, ami az embert körülveszi, bizonyos esztétikai értékeket hordoz, legyen az tárgy, ismeret, vagy akár szellemi alkotás. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magába foglalja az esztétikai megismerést, elképzelést, élményeket és érzéseket, illetve a hagyományos művészetek nyelvezetét, értve ez alatt a zenét, táncot, irodalmat, drámát, bábjátékot, vizuális művészeteket, az épületek, tárgyak és terek kultúráját, valamint a modern művészet kifejezőeszközeit, a fotót és a mozgóképet.

A tervezett előadás valójában az esztétikai tárgyak megközelítését tűzi ki célul elsősorban a hazai aktuális Állami Oktatási Program (ÁOP) fényében, illetve lehetőségeket keres és kínál arra, hogy miként lehet az esztétikát, mint a nevelés egyik alapvető formáját aplikálni az alapiskolai oktató-nevelő folyamatban. Hogyan és milyen módon jelenik meg az ÁOP-ban és milyen gyakorlati lehetőségeket kínál a pedagógus és a gyermek számára. Részletesebben közelítem meg a zenei nevelés, vizuális nevelés és irodalmi nevelés nyújtotta lehetőségeket, de kitérek és érintem az interdiszciplinaritás módjait is az esztétika vonatkozásában.

Pásztor Rita

Partiumi Keresztény Egyetem

A lemorzsolódás helyzete Bihar megye köz- és speciális oktatási intézményeiben

Az oktatási stratégiák kidolgozása során a demográfiai változások mellett, az iskolai lemorzsolódás folyamatának ismerete is kulcsfontosságú tényező. A lemorzsolódás nem csak egyéni életutakat határoz meg, hanem társadalmi hatásokat is eredményez. Az egyéni hatás a munkaerőpiaci értékben mutatkozik meg, a társadalom számára pedig munkaerő veszteséget, illetve szociális feladatot generál. Az iskolai probléma, az iskolázatlanság és a szakképzetlenség, felnőtt korra munkaerőpiaci problémává alakul.

Lemorzsolódásnak tekintjük az egyes programokból (szakképzés, felnőttoktatás stb.), programtípusokból (pl. gimnázium) nappali iskolarendszerekből, az oktatási rendszer egészéből való kimaradást, valamint az évisméltelést, a bukást, vagy azt is, ha egy programot évvesszel sikerül befejezni.

A vizsgálat célja az atipikus oktatási útvonalak hátterében meghúzódó okok sokszínűségének azonosítása. Kutatásunkat Bihar megye iskoláiban végeztük, úgy közoktatási intézményekben, mint a megye területén működő összes speciális oktatási intézményben. Az adatgyűjtés az oktatási adatok másodelemzésével, iskolai adatlapok alkalmazásával, tematikus interjúk készítésével és osztályelemzések módszerével valósult meg.

Pletl Rita

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Románia

Ismeretszerzés és alkotás képessége a problémamegoldásban

A közoktatás egyik hangsúlyos kérdésévé vált, hogy a tanulók milyen feltételek között és milyen széles körben tudják hasznosítani az iskolában szerzett tudást. Az iskolai tudás alkalmazhatóságának a kérdésköre előtérbe állította a diszciplináris és procedurális tudásfelfogások közötti különbségeket. Az elmúlt évtizedekben kibontakozó paradigmaváltás (az új, életszerű helyzetekben alkalmazható tudás az értékes)

szemléletváltást eredményezett az empirikus vizsgálatok tervezésében: fő irányelvé vált, hogy a konkrét ténytudás helyett a diákok tényleges, alkalmazható, minőségi tudását célszerű vizsgálni.

Az alkalmazás-centrikus szemlélet jegyében terveztük meg a kereszttantervi kompetenciák felmérésére irányuló empirikus kutatást, amelynek központi témája a romániai magyar anyanyelvű középiskolások és tanárképzős egyetemi hallgatók komplex problémamegoldó képességének vizsgálata.

Előadásomban ennek a vizsgálatnak egy szeletét mutatom be: az első szakasz (2017-2018) szövegértéssel és szövegalkotással kapcsolatos feladatsorainak eredményeit értékelem. A minta (551 középiskolás, 89 egyetemista) az előmérés jellegnek megfelelően kicsinyített, de régiók és iskolatípusok szerint rétegzett.

Az eredményadatok elemzése alapján megállapítható: a szövegértési képesség színvonala és a problémamegoldó képesség fejlettsége között szoros összefüggés van: szorosabb a középiskolások eredményadatai között és gyengébb, de kimutatható az egyetemi hallgatók eredményei között is. Mind a szövegértési, mind a szövegalkotási jellegű feladatok esetében jelentős a szövegértés befolyásoló hatása a problémamegoldásban. Az információk kikeresése és a jelentéstulajdonítás szerepe annál hangsúlyosabb, minél inkább az iskolai feladatoktól nagyobb mértékben eltérőnek mutatkozik a feladat a tanulók számára.

Az eredmények és háttérváltozók közötti összefüggések az eddigi képességvizsgálatainkkal feltárt tendenciákat igazolják: a régiók közötti különbségek kiegyensúlyozódnak, az iskola típusa szerintiek pedig nőnek.

Plonicky Tamás

Selye János Egyetem, Magyar Nyelv és Irodalom Doktori Iskola, Szlovákia

A szlovákiai magyar általános iskolások olvasási szokásai

Az előadás során egy összetett olvasásszociológiai kutatás részeredményeit prezentálom, amelynek segítségével elsősorban arra keresem a választ, hogy a digitális-internetes kultúra milyen mértékben befolyásolja tanulóink olvasási szokásait. Kimutatásaimmal ebből adódóan nemcsak adekvát (lát)képet kaphatunk arról, hogy melyek azok a szövegek, amelyeket Z generációs diákjaink jelenleg preferálnak, de betekintheünk napjaink átalakult szövegolvasási stratégiáinak legmeghatározóbb komponenseibe is.

Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem, Alba Regia Műszaki Kar

A szakmaválasztás motivációi a műszaki szakgimnazisták és egyetemisták körében végzett kvalitatív kutatás tükrében

A műszaki közép és felsőfokú képzésekben tanuló fiatalok pályaválasztási motivációinak feltárását célzó kutatásunk során, a kvalitatív módszerek közül a fókuszcsoportos interjúkat alkalmaztuk. A vizsgálatok rávilágítottak a középiskolások műszaki és informatikai szakmákkal, illetve pályákkal kapcsolatos attitűdjének sajátosságaira. A fókuszcsoport módszerének alkalmazása során, olyan félig struktúrált csoportos beszélgetések zajlottak, amelyekben a korábbi kvantitatív kutatásunk eredményeire támaszkodva megfogalmazott

kérdéskörök kerültek megbeszélésre, nem kizárva az interakciók során felszínre kerülő további kapcsolódó kérdések megvitatását. A kvalitatív kutatás 12 fókuszcsoportban zajlott, melyek mindegyike más-más évfolyam vagy szakterület osztályainak tanulóiból állt. A beszélgetés témakörei az alábbiak voltak: a szakmaválasztás oka, én-hatékonyság érzése, környezet hatása, pályaaattitűd, pályakötődés, pályorientáció az iskolában.

Pólin Irén, Soós Emese

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, Ukrajna

Gyógynövényismeret oktatása a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola biológia szakos hallgatóinak egészségfejlesztési programjában

Az előadás bemutatja a Beregszász II Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Főiskola és a SZIE kihelyezett Kertészmérnöki és a Biológia szakon a gyógynövényismeret és Gyógynövénytermesztés tárgyak oktatásának módszereit és hogyan alkalmazható a tananyag elemei az egészségfejlesztő programban. Az egészségnevelésben jellegénél, összetettségénél fogva nélkülözhetetlenek a kommunikációnak különböző formái. Nagyon fontosnak tartom, hogy diákjaink az írott, hallott és látott médiarodalmában a híreket kritikusan, okosan mérlegelve tudják feldolgozni, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat az értéktelentől meg tudják különböztetni. A munkám során arra törekszem, hogy hallgatóim elsajátíthassák, az előadások módszertanát is. Néhány alkalmazható módszercsoport: riportmódszer, projektmódszer. Bemutatom továbbá azt a gyógynövény ismeret programot, melyet egyénileg állítottam össze és alkalmazom a biológia szakos hallgatók tantárgy oktatásában. Röviden ismertetek egy kérdőíves felmérést, amelyben a helyi lakosság fiatalabb és idősebb korosztály valamint a II RF KMF hallgatói és a Felsőfokú szakképzés hallgatóinak gyógynövények a szív és érrendszeri betegség kezelésére való ismereteit jellemzi. A vizsgált statisztikai adatok alapján elmondható, hogy nem csak Ukrajnában és Magyarországon, hanem a világon szinte minden országban vezető halálozás a szív és érrendszer megbetegedéseiből származó elhalálozás. Ebből kifolyólag napjainkban is aktuális, fontos kérdés ezeknek a betegségeknek a kezelése, de legfőképp megelőzése. A kérdőíves lakossági felmérés eredményeiből, melyet különböző korosztályon végeztük el, kiderül, hogy az idősebb korosztály nagyobb ismerettel rendelkezik az őt körülvevő növényekről, illetve gyakrabban használják ezeket a növényeket, mint a fiatalok. Felmérési kutatások segítségével szeretném még hatékonyabbá tenni a hallgatók egészségismeretét. Az ilyen felmérésekkel is szeretném motiválni a hallgatókat az egészségnevelés fontosságára.

Popescu Dan Horațiu

Partium Christian University, Oradea, Romania

The target language as mediator

The paper is based on the experience I had while teaching a course on literary translation for our MA students at PCU in 2016. Since not all the students benefited from a bilingual context in order to be able to appropriate the intended target language, i.e. Romanian, I resorted to an online Hungarian translation of a volum of poems by a British author, for the first stage of the process. Students were asked to express their opinions, which were used to actually

increase their awareness of the main principles of literary translation. Moreover, the students in the Arts Department were asked to illustrate what is going to be the end product of the endeavor, a bilingual volume, English & Hungarian, the first in a series of an intended Arts & Letters Workshop.

Janka Poráčová¹, Melinda Nagy², Mydlárová Blaščáková¹, M., Zahatňanská¹, M., Sedlák, V.¹, Konečná, M.¹, Gogaľová, Z.¹

¹University of Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Biology; ²J. Selye University, Faculty of Education, Komárno

Innovation of methods and forms of teaching the subject of biochemistry

Understanding of changes in the educational needs represent the challenge for creation of new modern textbook and didactic aids. Making of new modern textbooks is based on educational tools of compulsory subjects such as biochemistry. The text book will increase motivation of students through new methods and educational forms. Students obtain knowledge from the area of general and applied biochemistry by the new textbook of biochemistry. Independence, creativity, flexibility and promoting interest about knowledge are the main goals of the new textbook. The modern textbook of biochemistry contains methodically processed curriculum in accordance with general curriculum and it is a basic didactic resources for developing of learning. Textbooks will be supplemented with the latest science, enriched with pictures attachment, charts and tables. The concept of learning text will be a combination of sample laboratories protocols and practices in practical exercises. Laboratory protocols will include not only the learned material but will continue to complement and expand the substance in the individual chapters. Practical exercises will support the acquisition of practical skills and knowledge and will make it easier to understand the theoretical part of the textbook as well as to control acquired knowledge about control theoretical issues. In the context of the internationalization of the educational process, textbook of biochemistry will be edited in english version. The textbook will provide a streamlined education of internal and foreign students in applied Biochemistry as part of a study program with a natural science focus.

Aknowledgement

This work was supported by the project KEGA, Project No. 018PU-4/2018 Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic.

Pribék László

Eszterházy Károly Egyetem

Adatredukció kvalitatív elemzési térben

Az elmúlt évtizedben a kvalitatív tartalomelemzés elméleti és módszertani háttere angolszász, valamint német nyelvterületeken számos szisztematizálási és tipizálási törekvéssel bővült (Sántha és tsai, 2017). A tudományos vizsgálódások középpontjába nem csak a mélyrétegi adattartalmak kinyerésének realizálható, folyamatszerűen felvázolt lépései kerültek (Mayring, 2010, Schreier, 2012, Kuckartz, 2014), hanem azok eredményeképpen ún. többdimenziós kvalitatív elemzési terek generálási és értelmezési lehetőségei is (Pribék,

2017a). Utóbbi vonatkozásában különösen Kuckartz (2014) emelhető ki, aki a kvalitatív tartalomelemzésen belül három olyan komplex módszert prezentált, amelyek a kutató előzetes elvárásaival összhangban, a vizsgálati relevanciának megfelelő mélyrétegi adattartalmak értékelésére (értékelő), tematizálására (tematikus), valamint ezek módszertani szintetizálására (szövegtípus-képző) alkalmasak. Közös ismérvük a feltárt adattartalmak egységes logikai keretrendszerbe való rendezhetősége és kvalitatív elemzési térben való megjeleníthetősége, ahol a releváns adatok csak egyszer, kikristályosodott összefüggés-láncolat részeként kerülhetnek felhasználásra (Pribék, 2017b).

A pedagógiai jelenségek mélyebb, árnyaltabb összefüggéseinek megértése, a folyamatok mögött rejlő mozgatórugók, ok-okozati tényezők feltárása (Szabolcs, 2011) kvalitatív tartalomelemzés alkalmazásakor azonban korántsem zökkenőmentes. Már a komplex megértést elősegítő főbb gondolatok, összefüggések térbeli ábrázolása sem ígérkezik könnyű feladatnak (Danner, 2006). A gyakran több száz oldalas pedagógiai dokumentumok, vagy éppen begépelte interjúanyagok feldolgozása során felmerül a körvonalazódó kvalitatív elemzési tér ésszerű adatcsökkentésének (adatredukciójának) kutatói igénye (Lazarsfeld, 1972, Kuckartz, 2014).

Célom a kvalitatív tartalomelemzés során alkalmazható adatredukciós lehetőségek bemutatása kollégiumpedagógiai példákon keresztül. Mindez az adott nevelési szegmensben a gyorsabb megértést, valamint a különféle (sokszor feledésbe merült) nevelési részterületek (pl. kollégiumi étkeztetés) könnyebb vizsgálati fókusz alá helyezését teszi lehetővé. Ahhoz azonban, hogy pedagógiai kutatás során eljussunk az adatredukció lehetőségéhez, számos feltételnek szükséges előzetesen megfelelni. Valamennyi feltételt a kutató a kutatási tervben foglalja össze, amely úgyszintén része a téma kifejtésének.

A vizsgálat jelentőségét az adatredukció „kettős kutatás-módszertani funkciója” hordozza. A kutató kezében az adatredukció nem csak egy lehetőség a redundáns adattartalmak kiszűrésére, hanem a szövegtartalmi korpusz kikristályosításának egyik fontos eszköze is, amely rámutat a felbukkant adat legcélszerűbb helyére a kvalitatív elemzési térben, illetve további összehasonlítások alapjául szolgálhat.

Sass Judit, Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem

A tehetségklíma összetevőinek vizsgálata

A pedagógusok előzetes vélekedése és hiedelme a tehetségről rejtett foratókönyvként megjelenhet a pedagógiai magatartásukban, hátráltathatja az innovatív pedagógiai gyakorlat elterjedését és a komplex tehetséggondozó programok fontosságának felismerését is. Mindez befolyásolja a differenciált tanítás kapcsán alkalmazott módszereket, valamint azt, hogy a tehetséggondozó tevékenységek túlmutatnak-e a kognitív készségek fejlesztésén.

Mönks többtényezős tehetség-modellje a kivételes képességek, a motiváció és a kreativitás összetevőkön kívül bevonja a családot, az iskolát és a társakat, mint társadalmi pilléreket. (Mönks és Ypenburg, 1995).

Sok kutatást végeztek a hatékony iskolák ismérveinek felmérésére. Sammons és munkatársai (1996) általánosan, de a tehetséggondozással összefüggően leírt tényezőket: Ezek a professzionális vezetés, a közös célok, a tanulást elősegítő környezet, a tanulás- és tanításközpontúság, az átgondolt oktatás, a magas elvárások, a pozitív megerősítés, a

folyamatos ellenőrzés, a tanulói jogok és kötelességek, a család és iskola együttműködése, a tanulószervezet.

Több kutatásban azonosították már a tehetséges tanulóval történő foglalkozással kapcsolatban a tanárok által említett főbb nehézségeket, amelyek szintén utalhatnak tévhitekre, mítoszokra a tehetséggondozással kapcsolatban. (Taylor, 2016; Van Tassel-Baska & Stanbaugh, 2005).

Vizsgálatunk célja az volt, hogy a tehetséggondozás kontextusát adó intézményi tehetséglímának milyen összetevői tárhatók fel. (Balogh, 2012; Davies, 2010). A kérdőíves felmérésünkben résztvevő pedagógusok megítélték a tehetség-klíma egyes összetevőinek „jellemzőségét” a saját intézményük vonatkozásában, beszámoltak a tehetséggondozás akadályairól.

Előadásunkban 476 oktatási intézményben 1906 pedagógussal és intézményvezető kérdőíves vizsgálat, valamint 43 interjú tehetséglímára vonatkozó eredményeit mutatjuk be kifejezetten a szakképzési intézményekre koncentrálva.

Az eredmények igazolják és árnyalják a szakirodalmak által leírt tehetséglíma összetevőinek fontosságát. A válaszadókból 1516 fő nem tehetségpontként, míg 390 fő kiváló tehetségpontként működő iskola dolgozója, 74,9%-a pedagógusként (N:1427), 25,1%-a vezetőként (N:479) dolgozik. A Balogh(2012) által leírt tehetséget támogató klíma elemeiből minden általunk vizsgált iskolatípus válaszadói inkább a fejlődés-központúságot (szemben az eredmény-centrikussággal) és a közös munkát (szemben a tanári előadással) tartják jellemzőnek, ugyanakkor leginkább a kollégiumokban, az általános iskolákban és az alapfokú művészeti iskolákban dolgozók tartják ezt jellemzőnek. Legkevésbé a gimnáziumokban és a szakiskolákban, szakgimnáziumokban jellemzik a válaszadók fejlődésközpontúsággal az intézményt, és a közös munka is ezekben az intézménytípusokban a legkevésbé kiemelt a tanári előadással szemben.

Simon Szabolcs

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

Iskolaválasztást befolyásoló tényezők három csallóközi településen – Bakán, Felbáron és Bősön

Az előadás első része a szlovákiai magyar iskolarendszerről szól. Az empirikus része adatokkal szolgál azzal kapcsolatban, hogy a szülők milyen megfontolások alapján választanak iskolát gyermekeiknek, ill. milyen tényezők döntenek arról, hogy magyar vagy szlovák tanítási nyelvű iskolába íratják be gyermeküket. A felmérést statisztikai adatokkal és a szülőkkel készített interjúkkal is illusztrálja a szerző. A befejező részben ajánlásokat fogalmazunk meg a szülőknek a gyermekeik számára való iskolaválasztással kapcsolatban.

Simonics István

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

A mentortanári prezentációk tanulságai

A mentortanárok munkájában gyakran van szükség olyan előadások és bemutatók tartására is, ami egyrészt nem tartozik közvetlenül a szakmai ismereteikhez, másrészt nem biztos,

hogy sikerült megfelelő gyakorlatot szerezniük eddigi munkájuk során ezen a területen. Az elmúlt időszakban gyakran tapasztaltuk még az államvizsgán is, hogy komoly hiányosságai, néha félelmeik is vannak a prezentációk készítése és bemutatása során. A szakmailag jól felkészült mentortanárokat e készségek megerősítésében és javításában is segíteni kell. 2016 őszén a mentortanárok körében – első, második és harmadik féléves hallgatók, összesen 109 fő – felmérést végeztünk a prezentációs készségekről. Vizsgáltuk a hallgatók technikai ismereteit, felkészültségüket, a prezentációs készségekről alkotott véleményüket és igényüket, valamint ezen a területen elért sikereiket. Különösen nagy hangsúlyt helyeztünk a felhasznált források elemzésére. Az adatokat az SPSS statisztikai szoftverrel elemeztük. Kutatásunkban abból a hipotézisből indultunk ki, hogy a mentortanárok képzése során hangsúlyt kell helyezni a prezentációs képességek fejlesztésére, a hatékony információfeldolgozási módok elsajátítására. Az előadás a felmérés adatainak második fázisban feldolgozott eredményeit, és a gyakorlati élményeket ismerteti, amit a szerző a mentorhallgatókkal végzett, csapatmunkában feldolgozott témakörök bemutatása során megtapasztalt.

Strédl Terézia

Selye János Egyetem, Komárom, Szlovákia

A felsőoktatás dilemmái Szlovákiában

A tanulmány foglalkozik a felsőoktatás helyzetével Szlovákiában, kitekintéssel a szomszédos országokra. Valamint a lemorzsolódás tendenciáival a felsőoktatásban általánosan, majd specifikálva a magyar oktatási nyelvű intézményekre.

Szabó Barbara, Márkus Edina

Debreceni Egyetem

A szakmai tanárképzés hallgatói összetétele Magyarországon

Az előadás célja a felsőoktatásban folyó szakmai tanárképzés hallgatóinak elemző bemutatása. Az egyetemi hagyományokra épülő szakmai tanárképzés Magyarországon közel 140 éves múltra tekint vissza (Benedek, 2011). Ennek ellenére kevés alkalommal kerülnek a vizsgálatok célkeresztjébe a szakmai tanárképzéssel foglalkozó kutatások, sőt a képzés módszertani, tartalmi vizsgálata mellett a jelentkező hallgatók rekrutációs bázisának kutatásával szinte alig foglalkoznak, miközben a képzések formálódásának, fejlődésének történetét több hazai kutató is vizsgálta (Ballér, 1981; Orosz, 2003; Pfister 2011; Németh 2015). Legújabbán a szakképzés-pedagógiai kutatások kerülnek előtérbe a módszertani megújulás mellett (Rádl, 2011; Tóth, 2012; Simonics-Holik, 2014; Berki, 2015), illetve az intézményi kutatások tapasztalatai (Bacsa-Bán, 2014; Kádek, 2011; Tóth P., 2011; Végh, 2016) jelennek meg a szakirodalmi munkákban.

Munkánkhoz az Oktatási Hivatal 2016 és 2017. évi általános felvételi eljárásához kapcsolódó jelentkezési adatait használtuk. Az adatokat SPSS program segítségével elemeztük.

A szakmai tanárképzésben (agrármérnök tanár, közgazdász tanár- mérnök-tanár) 2016-ban és 2017-ben nappali és levelező tagozaton első helyes jelentkezők és felvettek adatait tekintjük át több szempont alapján (nem, kor, előtanulmányok, lakóhely, szakok stb). Feltérképezzük a

hallgatók szociokulturális sajátosságait, mutatóit. Az adatbázisban 2016-ban 464 fő, 2017-ben 446 fő szerepelt, akik szakmai tanárképzésre jelentkezett első helyen. Számukra 13 intézmény, hirdetett osztott és osztatlan képzésben, kétféle munkarendben, állami és költségtérítéssel finanszírozási formában szakmai tanárképzéseket. A képzésre jelentkezők száma a jelentkezési mutatók szerint jelenleg kis léptékekben, de ismét emelkedésnek indult. Látható, hogy a 30-as éveikben és a 40-es éveik elején járók preferálják jobban a képzéseket főként levelező, államilag támogatott képzési formában. A jelentkezők lakhelyét illetően a Pest megyében élők mellett a Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyében élők jelentkeznek a képzésekre legtöbbször, a legnépszerűbb pedig a közgazdász tanár képzés. A leíró bemutatás mellett igyekszünk összevetni az egyes szakmai területekre (agrár, közgazdász, mérnök) jelentkezőket. Feltárni milyen különbségek, hasonlóságok tapasztalhatók a hallgatók között.

A bemutatandó eredmények választ adhatnak azokra a kérdésekre, hogy kik a képzés hallgatói, honnan érkeznek, milyen háttérrel és előképzettségekkel rendelkeznek, mely szakok a legpreferáltabbak számukra a szakmai tanárképzésben. Munkánk hozzájárulhat a szakmai tanárképzés megújításához, a szakmai tanárképzést folytató intézmények képzéstervezési, -szervezési munkájához.

Széki Levente, Gál Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem

A Partiumi Keresztény Egyetem akadémiai közösségének digitális kompetenciái

Az elmúlt években a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) több oktatója is indított online kurzust az Óbudai Egyetem K-MOOC rendszerében, ám ezeket elsősorban más egyetemek hallgatói vették/veszik fel, miközben a PKE saját online tanulási platformját gyakorlatilag egyetlen oktató sem használja. Általában elmondható, hogy a korszerű digitális oktatástechnológiai megoldások nincsenek rendszeresítve az egyetemi képzésben; ez részben általános oktatásmódszertani probléma, de az oktatók és a hallgatók oktatásban/tanulásban alkalmazható digitális kompetenciáinak a hiányosságaira is utalhat. Időszerűnek mutatkozik egy korszerű oktatásdigitalizációs stratégia kialakítása a PKE-n, ennek megalapozásához ugyanakkor szükséges a jelenlegi helyzet megfelelő ismerete. Ennek érdekében a PKE társadalomkutatói 2018 májusában szociológiai felmérést végeztek az akadémiai közösség digitális kompetenciáinak a felmérésére, az online kérdőívet 201 hallgató, 44 oktató és 15 adminisztratív munkatárs töltötte ki. A kutatással elsősorban azokat a digitális kompetenciákat kívántuk felmérni, amelyek kapcsolódnak a hallgatók, illetve az oktatók online képzésre való felkészültségéhez. A használt mérőeszköz a Torontói Egyetem EILAB kutatóközpontjának digitális kompetencia profilkészítő (Digital Competency Profiler) kérdőívére alapoz, az egyes technológiák használatának a gyakoriságára, az alanyok technológia-használati magabiztosságára, valamint eszközpreferenciáira kérdez rá. Az alanyok 32, IKT eszközzel végzendő feladat, tevékenység megvalósítását értékelték, a tevékenységeket az alábbi dimenziókba soroltuk be: episztemológiai, információs, társadalmi, technikai. Az eredmények azt mutatják, hogy az oktatók, hallgatók, illetve adminisztratív munkatársak kompetenciaprofilja hasonló, eltérés főként a mobilhasználati preferenciákban mutatkozik -- a hallgatók javára. A legfontosabb megállapításunk, hogy hallgatók és oktatók esetében az oktatás, illetve a szakmai, tudományos munka szempontjából kulcsszerepet betöltő episztemológiai kompetenciák a legkevésbé fejlettek,

ami az online tanulásra való felkészültség alacsony szintjére enged utalni. Kutatásunk azt jelzi, hogy az akadémiai közösség tagjai számára szervezett módszertani és IKT képzések megszervezése időszerű és intézményi szempontból is prioritásnak tekinthető.

Szentes Erzsébet

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Tanárképző Intézet

A pályaszocializáció felsőoktatási lehetőségeinek vizsgálata a Sapientia EMTE hallgatói körében

Jelen előadás a pályaszocializáció belső és külső tényezőit, valamint az életpálya-szakaszokat meghatározó döntéseket tárgyalja, és azokat a célokat, amelyeket tanulmányaikkal kapcsolatosan fogalmaztak meg a Sapientia EMTE hallgatói, továbbá vizsgálja azokat az összefüggéseket, amelyek kétnyelvű oktatási rendszerben és kisebbségi léthelyzetben a tannyelv és a továbbtanulás szempontjából érvényesülnek.

Az előadás alapjául szolgáló felsőoktatási kutatás a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen zajlott, valamennyi szakterületen (humán, műszaki, agrár, és gazdasági szakterületeken), minden olyan alapszakon, ami ezen az egyetemen a 2014/2015-ös tanévben működött. Megismerjük a mintában szereplők továbbtanulási szándékát, a tannyelvválasztás jellemzőit, követjük a szak- és intézményválasztást meghatározó tényezők rangsorát és ismertetjük, hogy a klasszikus pályaválasztási elméletekben leírt preferenciasorhoz képest a kisebbségi létben élők preferenciái milyen eltérést mutatnak. Kitérünk a hallgatók munka-érték választására, munkaérdeklődésbeli jellemzőire, szakmai- és életcéljaikra.

A kutatás eredményei elsősorban a kétnyelvű oktatási rendszerben megvalósuló pályaorientációban hasznosíthatóak, és tanulságosak mindazok számára, akik pályaorientációval, karrier-tanácsadással vagy életpálya-tanácsadással foglalkoznak. Ugyanakkor a kapott adatok alapján további kutatási irányok is kijelölhetők, például a pályaválasztási tényezők objektív és szubjektív csoportjának további differenciálása, illetve a nyelvválasztás mint pályaválasztási elem helye és funkciója ebben a két csoportban.

Takács István

Miskolci Egyetem, BTK, Tanárképző Intézet

Az állatasszisztált ellátásokról a tervezett miskolci gyógypedagógus-képzésben

A biofilia-elmélet evolúciós magyarázattal szolgál az ember-állat kapcsolat alakulására. Talán éppen e teória adhatja meg a modern kor edukatív-terápiás útkereséseinek a választ: az állat és az ember is akkor kiegyensúlyozott, ha a 'másik' az.

Történelmi áttekintését adjuk az ember-állat kapcsolatnak – mely napjainkra az állatasszisztált aktivitások (AAA) formájában van jelen többek között az intézményes gyermekellátásokban. Meghatározását adjuk a segítő-, a terápiás-, az edukatív, állatokkal segített tevékenységeknek.

Számba vesszük a leginkább elterjedt ember-állat kapcsolatokat: kutya, ló, delfin – és (Kaposvárról indulva) a nyúl kapcsolata az emberrel – majd jövőképp gyanánt a 'bogaras világ' bevonhatóságának lehetőségeit is megvizsgáljuk.

Az állatasszisztált ellátások egyik legfontosabb aktuális kérdése az igazolhatóság. E vonatkozásban a már megvalósult és a tervezett technikákat vesszük sorra.

A miskolci gyógypedagógus-képzés jövőképeben markáns elem az állatasszisztált ellátásokkal való aktív hallgatói kapcsolat megvalósítása. Ennek két célközönsége a gyermek- és fiatalkorúak, valamint az időskorúak. Növum a miskolci gyógypedagógus-képzésben a gerontogyógypedagógiai koncepcióban szerepet kapó állatasszisztált ellátás.

Tolnai Timea Katalin, Szűcs Enikő

Debreceni Egyetem; Nagyvárad Állami Egyetem

A református vallásoktatás szerepe a vallásos nevelésben Bihardiószezen

A tanulmány fő célja a bihardiószezi református közösség vallásszocializációjában bekövetkezett változásainak a bemutatása a múlt század közepétől egészen napjainkig. E célból áttekintettük az elsődleges és másodlagos vallásszocializációs közegeket, úgy, mint a család, iskola és egyház, figyelmet fordítva a vallásos viselkedés megtanulásában fontos szerepet játszó imákra, magatartási formákra, melyek meghatározzák és megalapozzák az egyén vallásosságát.

A kutatásunk középpontjában Bihardiószeze, egy Bihar megyei község található, mely az Érmellék déli részén helyezkedik el. Jelen tanulmány egy nagyobb kutatás része, mely kizárólag a bihardiószezi magyar anyanyelvű, református vallású közösségre terjedt ki. Az adatgyűjtéséhez kvalitatív kutatási módszert, az interjút választottunk, mivel ez a módszer lehetőséget ad a témában való elmélyülésben, ugyanakkor érvényes információkat kaphattunk általa. Az általunk használt második módszer a dokumentumelemzés, mivel a kutatáshoz elengedhetetlennek tartottuk a református egyházi dokumentumok tanulmányozását is, elsősorban a Bihardiószezi Református Egyház gyűléseinek jegyzőkönyvére támaszkodtunk 1956-2016 között, melynek segítségével képet kapunk a falvakban történt vallásos cselekményekről, egyházi ügyekről.

Az interjúkból kiderül, hogy a család az a szocializációs közeg, melyben a legfontosabb normák, értékek és attitűdök átadódnak, így meghatározója a majdani vallásosságnak is. Az idők folyamán azonban a vallásszocializáció egyre jobban kikerült a család köréből, így az iskola és az egyház vette át ennek a szerepét. A magukat vallásosnak valló családok körében még ma is természetes, hogy a gyerekeknek átadják a vallásos ismereteket, főként az imákat, de egyre kevesebb példát találunk erre a község reformátusainak körében. A vallásos ismereteket, az imákat a gyerekek többsége ma már inkább a másodlagos szocializációs közegben, vagyis az óvodában, az iskolai és egyházi vallásórán sajátítják el, így legtöbbször ekkor kezdődik meg a gyermekek vallásos nevelése. A vallásórák keretén belül rögzülnek az étkezések előtti és utáni imák, az ünnepekhez tartozó történetek, a tízparancsolat. Ma az egyház által tartott vallásórák célja többek között az, hogy a gyerekeket és ifjakat időben felkészítse a gyülekezeti életre, hitet ébresszen bennük, mivel az ifjúság a jövő gyülekezete, ezért fontos hogy biblikus és hitvallásos nevelésben részesüljenek. Az eredmények azonban arra engednek következtetni, hogy önmagában az iskola és az egyház által nyújtott vallási nevelés nem elégséges az egyén számára a majdani vallásos élethez, ha nem társul hozzá az otthonról hozott vallásos értékrend és norma.

Tóth Péter

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

Mire lehet következtetni a tanulási stílusból?

Az önszabályozó tanulás kognitív komponensei között említendő a metakognitív tudás és a kognitív önszabályozás. A metakognitív tudás a saját értelmi működéssel kapcsolatos tudásként értelmezhető, ami kiterjed a saját tanulási stílus ismeretére. Ez pedig rávilágít a megismerés egyéni erősségeire, gyengeségeire és a saját tanulási tevékenységben rejlő lehetőségekre, kockázatokra. E SWOT analízis elvégzésében segítségünkre van például a David Kolb által kidolgozott experimentális tanulási stílus elmélet. Kolb a legismertebb és legfontosabb tanuláselméletekből kiindulva az ismeretszerzés és –feldolgozás dimenziójában négyféle tanulási stílust definiált, s ezek megállapítására dolgozott ki kérdőívet. E kérdőívet felhasználva pedagógusképzésben tanuló felvidéki magyar hallgatók körében kutatást szerveztünk, s arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a kapott eredményekből milyen következtetésekre juthatunk az önszabályozó tanulás, a problémamegoldás és a pályaalakítás vonatkozásában.

Tóth Péter

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

A debreceni rajziskola tanárai a 19. század elején

Az elméleti szakképzésben új fejezetet nyitott az 1806-ban kiadott második Ratio Educationis. Ez az oktatási dokumentum a tanoncoktatást az elemi iskola keretei között képzelte el, ugyanis a városi elemi iskolák utolsó évfolyamán a kézműves és kereskedelmi ismeretek elsajátítását is lehetővé tette.

A debreceni városi tanács felismerte, hogy minden olyan szakmában, amelynek alapja a rajz csak úgy lehet igényes, esztétikus munkát elvárni a mesterektől, ha tanoncként elsajátították a rajzolás tudományát. A debreceni rajziskolában kötelező volt a rajzoktatás a fazekasoknak (1800-tól), az építészeknek (1801-től), a rézmetszőknek (1803-tól), stb., valamint a Református Kollégium és a Piarista Gimnázium diákjainak. 1820-tól már az asztalosoknak, lakatosoknak, ácsoknak, kőműveseknek, rézműveseknek, bádgosoknak, sárgarézöntőnek, szíjgyártóknak, kerékgyártóknak, fazekasoknak, takácsoknak és molnároknak is előírták a rajziskola látogatását. A debreceni rajziskolának olyan elismert rajztanárai voltak ebben az időben mint 1800 és 1811 között Sárvári Pál (1765-1846), 1811 és 1819 között Kiss Sámuel (1781-1819), míg 1819 és 1858 között Beregszászi Pál. E három tanár sokat tett a korabeli rajzoktatás fejlesztéséért. Jelen előadás az ő munkásságuk előtt kíván tisztelegni.

Tóth-Bakos Anita, Kanczné Nagy Katalin, Tóth Péter

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar

A lemorzsolódás-kutatás pilot vizsgálatának eredményei a Selye János Egyetemen

Kutatásunk alapvető célkitűzése a lemorzsolódás jelenségének vizsgálata, mely egy igen aktuális kérdése, feladata az egyetemi képzésnek. A kutatási téma kiválasztását tovább indokolja, hogy egyetemünk is célul tűzte ki a lemorzsolódás vizsgálatát, esetleges csökkentését, megoldását. Egy probléma, feladat megoldása azonban minden esetben a

feltárással, feltérképezéssel, előzetes kutatással kezdődik. Jelen prezentációban, tanulmányban ez irányú kutatásaink első részeredményeit kívánjuk bemutatni. Kutatásunkat azokra nemzetközi kutatások eredményeire alapoztuk, melyek szerint az első éves hallgatók körében a legnagyobb a lemorzsolódás veszélye. Ha az elsőéves hallgatóknak sikerül megküzdeniük az eléjük táruló kihívásokkal, később egyre csökkenhet, csökken a lemorzsolódás veszélye. A Ratio Kutatócsoport elsőként a hallgatói jogviszonnal rendelkező elsőéves hallgatók véleménye, valamint az első évben lemorzsolódott hallgatók véleménye alapján kívánta feltárni:

- azokat a nehézségeket, amelyekkel az elsőéves hallgatóknak meg kell küzdeniük,
- azokat a pozitív hatásokat, melyek segítik tanulmányaik sikerességét,
- azokat az okokat, melyek a hallgatók lemorzsolódásához vezetnek.

A kutatásban kérdőíves és telefonos interjú módszereivel dolgoztunk. Az aktív hallgatókat kérdeztük ki írásban, nyitott végű kérdések segítségével, mely során az őket ért pozitív és negatív hatásokra voltunk kíváncsiak a szorgalmi időszakban és a vizsgaidőszakban. A lemorzsolódott, tanulmányaikat befejezett hallgatókat telefonon kerestük fel és első sorban arra kértük őket, számoljanak be azokról az okokról melyek tanulmányaik megszakításához, befejezéséhez vezettek. Ezen felül kérdeztük meg a hallgatókat az itt szerzett eddigi tapasztalataikról, pozitív és negatív benyomásaikról. Feltételezzük, hogy azok az indokok, melyek a hallgatók véleménye szerint nehézségek, negatív tapasztalatok, lehetséges okai lehetnek a lemorzsolódásnak, valamint, hogy a pozitív hatások, tapasztalatok erősítésével lehet igazán hozzájárulni egyetemi tanulmányaik, egyetemi életük sikerességéhez. Ezen felül arra fektettük a hangsúlyt, hogy a lemorzsolódás valódi indokait a tanulmányaikat abbahagyó hallgatóktól tudakoljuk meg, így feltárva a valódi indokokat, elkerülve az esetleges találgatásokat, helytelen következtetéseket.

Veresné Valentinyi Klára

Szent István Egyetem

Coaching, a "mindenható" módszer

A coaching módszertana ma már az élet minden területén felbukkan, van már életmód coach, sport coach, business coach, fordítás coach, stb. Felmerülhet a kérdés, vajon mitől használható ez a módszertan az egymástól olyannyira különböző témákban. Az előadásban bemutatunk néhány coaching módszert, majd összegezzük a hasonlóságokat és azokat a jegyeket, amelyek megegyeznek a különböző módszertanokban, és amelyekről úgy véljük, hogy a coaching sikerességének magyarázatai. Majd konkrét esettanulmányok bemutatásával illusztráljuk, hogyan alkalmazható a coaching a fordításoktatásában. Feltételezésünk az, hogy a coaching módszertana könnyen adaptálható a különböző nehézségek, elakadások leküzdésének facilitálásában szinte bármely témában, ezért mind az üzleti életben, mind pedig például az oktatásban jól használható.

Vida Barbara

Selye János Egyetem

A kozmikus rettegés magyar csápjai. Intertextualitás, műfajköziség és medialitás Veres Attila Odakint sötétebb című regényében (doboztankönyv-fejezet)

Az előadás Veres Attila Odakint sötétebb című regényének elemzésére és az oktatásban való lehetséges szerepére koncentrál, mely opus több szempontból is innovatívnak számít a hazai irodalomban. A kimagasló mű széttartó megközelítése helyett előadásunk csupán néhány szint kívánt kiragadni a palettából, igyekezve azok mentén megvizsgálni a szöveget. Elemzésünk az intertextualitás, műfajköziség és medialitás kérdésköreit helyezi előtérbe. Célja, hogy egyrészt rávilágítson a kortárs magyar spekulatív fikciós irodalom térnyerésének okaira, másrészt arra, hogy az utóbbi évek témába vágó irodalomkritikai eredményeiben a műfajtipológia helyett mindinkább a műfajkeveredés, pontosabban a zsáner- és szépirodalom határainak feloldódásából létrejövő hibrid és szinkretista jelleg vizsgálata kerültek előtérbe.

Az előadás második szakasza H. P. Lovecraft szövegei és Veres regénye között kimutatható intertextuális viszonyt, valamint a médiumokat mint az alternatív világ megteremtésének eszközeit vizsgálja. A regény fejezeteinek nyitányán szereplő fiktív médiaidézetek véleményformáló szereppel bírnak, valamint azt mutatják, miként hat a média a társadalomra, milyen következményei lehetnek az egyes faktoidoknak és hoaxoknak, s efelől olvasva nemcsak a regénybeli társadalmi felfogást, de a mi világunk médiaprodukción is bírálja a mű. A regényben szereplő egyéb közvetítőeszközök szerepükből kifolyólag a fantasy jelleget erősítik.

Az előadás harmadik szakasza doboztankönyv-fejezetként reflektál a kortárs magyar peremirodalom, azon belül is Veres Attila opusának innovatív tendenciáira, valamint annak oktatásban való lehetséges szerepére. A munka ebben a formában oktatási segédanyagként fogható fel, mely alapjául szolgáló tanulmány a szerző A kozmikus rettegés magyar csápjai. Intertextualitás, műfajköziség es medialitás Veres Attila Odakint sötétebb című regényében című dolgozata, mely az Opus folyóirat 2018/2-es számában jelent meg. Jelen dolgozat bibliográfiája elsőrendűen a doboztankönyv-fejezet alapjául szolgáló munka.

A kezdeményezés/projekt Baka L. Patrik nevéhez köthető, mely a szöveg oktatásának megkönnyítésére szolgál.

Zoltán Zakota

Partium Christian University

Challenges of interactive learning environments and user-generated contents in education

In the last decades, emerging technologies have become more and more integrated into our everyday lives. People use information and communication technologies frequently to connect with each other, and the Internet has an overwhelming role in leveraging this process. The Internet can be used inter alia for communication (talking, messaging), creating and operating online social networks and groups, and collaboratively edited content and knowledge. With its versatile usability, the Internet has opened up new opportunities for communication and cooperation and has made it possible to spread the interaction between people. Social Media is a new media based on community activity and features: participation, openness, encouragement for activity, connections, communication, and community formation. The new global students' networks features are: learners are better prepared for life and work, classrooms are more attractive, learners are responsible for their

own learning, education is more personal, adults perform better in their work and develop their problem solving skills, learners are more precious, and schools save time and money. Nowadays, children are closely linked to their technology and students tend to think to be more familiar with networks, but they may not necessarily use them for learning purposes. In addition to providing students with spontaneous learning and knowledge-sharing teams, learners need their teachers to show how their networks can be utilized and nurtured more effectively for learning purposes. Access to knowledge presupposes primarily acquiring knowledge through personal student networks. Learning is still a social activity, but the web offers more opportunities for common, experimental, exploratory and knowledge-based learning than personal learning situations. Online student networks are of the utmost importance in the formation and cooperation of learning communities. Collaborations also bring benefits such as effective filtering of information flows, common knowledge, problem solving, and task execution. My paper aims to present the growing role of Web 2.0 based student-networks in acquiring and spreading knowledge between them, the specificities of these contents and differences they introduced into the learning process in opposition to the “classical ways” of learning.

Zoltán Zakota, Katalin Pallay

Partium Christian University, Oradea, Romania; Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Berehove, Ukraine

The Process of Applying the Bologna Process in Post-soviet Ukraine

Leaving the Soviet Union and gaining independence had very deep implications for the Ukraine. The newly established country had to reshape its public policies, including education. Like in other Central and Eastern European countries, the Ukrainian education have become the playground of politics. Especially higher education developed into a battlefield where democrats fight nationalists almost on a daily basis. The bets are high because, beyond (higher) education, the real dispute is over the status of minorities, about discrimination and the rule of law, and ultimately about democracy. Seen from a minoritarian point of view, the Ukrainian education policy is characterized by a fundamental duality: both the European influence and the Ukrainian nationalism can be observed simultaneously. During the political and economic changes, several positive objectives were implemented in the field of education policy, such as the opening towards the European Union, especially through the adoption of the Bologna system. Although one can say that, the country is pursuing an educational policy pointing towards the European values, it is undeniable that there also exists an involution regarding the rights of minorities. In our presentation, we intend to present one aspect of the educational policy of Ukraine from the political transition to the present day, namely the adhering to the Bologna Process. We will explain how Ukrainian education policy has evolved towards EU standards, how serious the Ukrainian Parliament has been in implementing the commitments, and how successful these efforts were. We also intend to examine the impact of the various political happenings on the educational policy of the Ukrainian state, including its minoritarian aspects, with special regards to the Hungarian minority in Transcarpathia.

¹Erdei Gábor, ²Békési Csaba

¹Debreceni Egyetem; ²Bihar Megyei Munkaügyi Központ, Nagyvárad

Felnőttképzés a határ két oldalán – Hajdú-Bihar és Bihor megyék felnőttképzésének módszertani vizsgálata

A felnőttképzés, az oktatás és képzés világának dinamikus erősödő szintje. Ugyanakkor a teljes oktatási és képzési vertikumban a felnőttképzés világa a legkomplexebb és szerteágazóbb, köszönhetően a jelenség diffúziójának, a megvalósulás és intézményrendszer heterogén megjelenéseinek és formáinak, valamint - és értelemszerűen ehhez kapcsolódóan – az irányítás és finanszírozás sokszínűségének.

Az ágazat fejlődésének egyik legfontosabb számszerűsíthető mutatóját a résztvevői számok adják, azonban az oktatás más szintjeivel ellentétben a résztvevői számok statisztikai megjelenítése – éppen a fentiekben ismertetett heterogenitásnak köszönhetően - nem tűnik problémamentesnek. Ezen típusú statisztikák egy-egy országon belül is hordozzák a teljesség megragadásának problematikáját, azonban az igazi nehézségek a komparatív szinten jelentkeznek. Vagyis a problémákat nemcsak a felnőttképzési és tanulási tevékenységek statisztikai megragadhatósága okozza az egyes országokban, de az összehasonlíthatóság is jelentős korlátokba ütközik.

A nemrég elkezdődött határon átnyúló együttműködés első lépéseként a két ország (Magyarország, Románia) oktatási statisztikai közül a felnőttképzési statisztikák rendszerét vizsgáljuk meg. Ennek során érintjük az irányítási környezetet, a jelenség megragadására irányuló statisztikai adatgyűjtők érzékenységet, ugyanakkor robusztusságát. A közös kutatás következő lépésében a résztvevői létszámok vizsgálatára fókuszálunk, a címben megjelölt két megyében.

¹Nagy Melinda, ¹Horváth Kinga, ¹Szabóová Edita, ¹Kanczné Nagy Katalin, ¹Tóth-Bakos Anita, ¹Orsovics Yvette, ¹Strédl Terézia, ¹Tóth Péter

¹Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom, Szlovákia

A lemorzsolódás okainak vizsgálata a harmadéves óvopedagógus hallgatók körében

Célul tűztük ki, hogy megvizsgáljuk a harmadéves óvóképzős hallgatók hozzáállását a továbbtanuláshoz. Az adatokat a Selye János Egyetem Tanárképző Karán gyűjtöttük elektronikus kérdőív segítségével. A nappali tagozaton három éves óvopedagógus alapképzés ezen az egyetemen két éves tanítóképzéssel folytatható. Az így megszerzett oklevelek dupla esélyt jelentenek az abszolvenseknek a munkaerőpiacon. A felmérés szempontjából ezért lemorzsolódónak tekintünk minden olyan hallgatót, aki nem fejezi be a mesterképzést.

Az eredmények alapján a lemorzsolódás leggyakoribb okai jelentősen különböznek a nappali és levelezős hallgatók esetében. A nappalis hallgatók az önállósodást (munkavállalás, családalapítás) jelölték meg leggyakrabban a tanulmányaik abbahagyása indokaként az alapképzés befejezésével. A levelezősök esetében ezzel szemben a két leggyakoribb indok a rossz anyagi helyzet (ami miatt nem tudják fizetni a tanulmányok költségeit), és a képzés meghosszabbodása (a felsőoktatási törvény változása miatt az alapképzés és mesterképzés együttes hossza 5 évről 7 évre nőtt) voltak.

Előadók elérhetősége

Előadó

Ardelean Tímea Krisztina
Ádám Anetta
Bajkó Norbert
Baka L. Patrik
Balázs Dóra
Bálint Krisztián
Balló Zsófia
Barna Hajnalka
Barta Ákos
Bartha Krisztina
Bácskai Erika
Békési Csaba
Belényi Emese
Berei Emese Beáta
Mydlárová Blaščáková, M.
Bodnár Éva
Borbély Juliana
Bordás Andrea
Bökös Borbála
Budai Gábor
Czeglédi Csilla
Csapó Ildikó
Csillik Olga
Daruka Magdolna
Darvay Sarolta
Debrenti Edith
Domján M. Katalin
Domonkosi Ágnes
Duchon Jenő
Egri Tímea
Erdei Gábor
Erdélyi Éva
Gál Anikó
Gál Katalin
Gerevich József
Gogaľová, Z
Gógh Előd
Grabovac Beáta

Email cím

timea.ardelean@gmail.com
adamanetta@gmail.com
norbert.bajko@gmail.com
baka.l.patrik@gmail.com
balazsdora94@gmail.com
balint.krisztian@phd.uni-obuda.hu

barnahajnalka@partium.ro
barta.akos@ybl.szie.hu
krisztinabartha83@gmail.com

csaba_bekesi@yahoo.com
esenzor@yahoo.com
emeseberei@gmail.com

eva.bodnar@uni-corvinus.hu
juliannaborbely@gmail.com
bordas.andrea@partium.ro
bokosborbala@gmail.com
budaig@uniduna.hu
czegledi.csilla@gtk.szie.hu
csapo.ildiko40@gmail.com
olga.csillik@uni-corvinus.hu
magdolna.daruka@uni-corvinus.hu
darvay.sarolta@tok.elte.hu
edit.debrenti@gmail.com
domjan.m.katalin@gmail.com
domonkosi.agnes@uni-eszterhazy.hu
duchon.jeno@gmail.com
egritimea@gmail.com
erdei.gabor2@gmail.com
szaboneerdelyi.eva@uni-bge.hu
ganiko@jgypk.szte.hu
katalin.gal@partium.ro

goghtu@gmail.com

Gráf Rózsa	rozsa.graf@gmail.com
Harangus Katalin	katalin@ms.sapientia.ro
Hegedűs Katalin	picurka2@gmail.com
Hegyesi Franciska	hegyesi.franciska@kvk.uni-obuda.hu
Hill Katalin	hill.katalin@tok.elte.hu
Holik Ildikó Katalin	holik.ildiko@tmpk.uni-obuda.hu
Horváth Endrea	
Horváth Kinga	horvathki@uj.s.sk
Horváth Zsófia-Irén	zsofiahorvath@yahoo.com,
Höffler-Pénzes Éva	eva.penzes@barczy.elte.hu
Izsák Hajnalka	hajnalkaizsak@yahoo.com
Jármai Erzsébet Mária	jarmai.erzsebet@uni-bge.hu
Jaskóné Gácsi Mária	maria.gjasi@gmail.com
Kanczné Nagy Katalin	kancznenagyk@uj.s.sk
Kapás Mónika	kapasmonika7@gmail.com
Karácsony-Molnár Erika	kmerika44@gmail.com
Karászi Zsuzsanna	zsuzsanna.karaszi@gmail.com
Karikó Sándor	bacon@jgypk.u-szeged.hu
Karlowits-Juhász Orchidea	viresz@gmail.com
Kártyás Gyula	kartyas@uni-obuda.hu
Kautnik András	kautnika@gmail.com
Kékes-Szabó Marietta	kszmarietta2@gmail.com
Knausz Imre	hotigris@gmail.com
Kocsis Zsófia	zsofikocsis6@gmail.com
Konečná, M.	
Kovács Cintia	cintiamttk@magister.uns.ac.rs
Kovács Krisztina	kovacs.k@jgypk.szte.hu
Kovácsné Duró Andrea	duro.andrea@gmail.com
Köpeczi-Bócz Tamás	tamas.kopeczi.bocz@uni-corvinus.hu
Kővári Attila	kovari@uniduna.hu
Lepes Josip	josip.lepes@magister.uns.ac.rs
Lőrincz Andrea	lorinczandrea9@gmail.com
Lőrincz Gábor	lorinczg@uj.s.sk
Lőrincz Julianna	jel2ster@gmail.com
Lubinszki Mária	marialubinszki@gmail.com
Ludányi Zsófia	ludanyi.zsofia@uni-eszterhazy.hu
Maior Enikő	enikomaior@yahoo.com
Major Lenke	lenkemttk@gmail.com
Magyari Sára	saramagyary@yahoo.com
Makó Ferenc	mako.ferenc@tmpk.uni-obuda.hu
Makrai Kata	makrai.kata1@gmail.com
Márkus Edina	markusedina@gmail.com

Marton Klára	
Matuszka Balázs	
Mészáros Aranka	meszaros.aranka@gtk.szie.hu
Nagy Melinda	nagym@uj.ssk
Námesztovszki Zsolt	zsolt.namesztovszki@magister.uns.ac.rs
Némety Alexandra	nemetyalexandra@gmail.com
Orsovics Yvette	oyvette@gmail.com
Dr. Pálfi József	palfijozsef67@gmail.com
Pallay Katalin	p.katinka16@gmail.com
Papp Imola	papp.imola@gtk.szie.hu
Pásztor Rita	pasztor.rita@partium.ro
Pintér Krekity Valéria	kreki@eumx.net
Pletl Rita	pletlrita@freemail.hu
Plonicky Tamás	plonicky.tamas@gmail.com
Pogátsnik Monika	pogatsnik.monika@amk.uni-obuda.hu
Pólin Irén	iren.polin@gmail.com
Popescu Dan Horatiu	dhpopescu@yahoo.com
Janka Poráčová	janka.poracova@unipo.sk
Pribék László	prajbek@gmail.com
Sanda István Dániel	sanda.daniel@tmpk.uni-obuda.hu
Sass Judit	judit.sass@uni-corvinus.hu
Sedlák, V.	
Simon Szabolcs	simon.szabolcs@uj.ssk
Simonics István	simonics.istvan@tmpk.uni-obuda.hu
Soós Emese	soos.emese.sz@gmail.com
Strédl Terézia	stredlt@uj.ssk
Szabóová Edita	szaboovae@uj.ssk
Szabó Barbara	szabobara89@gmail.com
Szállassy Noémi	szallassy@gmail.com
Székesi Levente	szekedi.levente@partium.ro
Szentes Erzsébet	eszentes@ms.sapientia.ro
Szenczi Beáta	
Szűcs Enikő	szucse@gmail.com
Takács István	istvan.takacs.dr@gmail.com
Tolnai Timea Katalin	tolnai_timea@yahoo.com
Tóth Péter	toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu
Tóth Péter	tothp@uj.ssk
Tóth-Bakos Anita	tothbakosa@uj.ssk
Törőné Dunay Anna	dr.dunay.anna@gmail.com
Végh Ágnes	vegh.agnes@uni-bge.hu
Veresné Valentinyi Klára	veresne.valentinyi.klara@gtk.szie.hu
Vida Barbara	barbi.vida@gmail.com

Zakota Zoltán
Zahatňanská, M.

zzakota@gmail.com

A Szervezőbizottság elérhetősége / Contacts of Program Committee

Horváth Kinga (társelnök)	horvathki@ujes.sk
Maier Enikő (társelnök)	enikomaier@yahoo.com
Tóth Péter (társelnök)	toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu
Bökös Borbála	bokosborbala@gmail.com
Duchon Jenő	duchon.jeno@gmail.com
Hölvényi Orsolya	holvenyi.orsolya@tmpk.uni-obuda.hu
Kádár Katalin	kadar.katalin@tmpk.uni-obuda.hu
Pásztor Rita Gizella	ritapasztor@gmail.com

Hallgatói támogatás a regisztrációnál (Partiumi Keresztény Egyetem):

Esztergaros Katalin
Kiss Fanny
Dimand Márk
Csatlós Levente
Karács Klementina
Vincze Zsófia

